

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.410.2.2.2024

Bogusława Chruściel
Zastępująca Dyrektora
Zespołu Szkół Gastronomicznych i Hotelarskich
im. Komisji Edukacji Narodowej w Sandomierzu
ul. Wojska Polskiego 22
27-600 Sandomierz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/060 Kształcenie obronne w klasach mundurowych szkół województwa świętokrzyskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Gastronomicznych i Hotelarskich im. Komisji Edukacji Narodowej w Sandomierzu (dalej: Zespół, Szkoła) w zakresie działalności Liceum Ogólnokształcącego (Liceum), 27-600 Sandomierz, ul. Wojska Polskiego 22.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Łuczak, Dyrektor Zespołu od 1 września 2006 r. (Dyrektor). W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki od 1 września 2023 r. pełniła Zastępca Dyrektora Bogusława Chruściel (Zastępca Dyrektora).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja kształcenia obronnego. 2. Realizacja i skuteczność kształcenia obronnego.
Okres objęty kontrolą	Lata szkolne 2020/2021-2023/2024 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały związek z ustaleniami dotyczącymi okresu objętego kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach
Kontrolerzy	1. Violetta Nowak, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli LKI/16/2024 z dnia 4 stycznia 2024 r. 2. Mariusz Jedynak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/17/2024 z dnia 4 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-4)

---

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Szkole opracowano i wdrożono innowację pedagogiczną pn. *Podstawy wojskowości* (dalej także: *innowacja*), realizowaną w klasach mundurowych o profilu wojskowym. Program *innowacji* obejmował szeroki zakres zagadnień dotyczących kształcenia obronnego (285 godzin zajęć w czteroletnim cyklu nauczania)³, w 94% zbieżnych z programem certyfikowanych wojskowych klas mundurowych⁴, a przy jego konstruowaniu wykorzystano wcześniejsze doświadczenia Szkoły w prowadzeniu kształcenia obronnego. W latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 *innowacja* była dwukrotnie modyfikowana.

Kształcenie uczniów w klasach mundurowych nie zostało zorganizowane w pełni prawidłowo. W planach nauczania przeznaczono na *innowację*, niezgodnie z przepisami, godziny do dyspozycji dyrektora, ponadto na realizację wiodącego przedmiotu zaplanowano (w jednej z dwóch klas, których dokumentacja była analizowana) mniejszą liczbę godzin niż wynikało z *innowacji*. Szkoła dysponowała odpowiednimi warunkami lokalowymi i większością wyposażenia niezbędnego do właściwej realizacji *innowacji*, przy czym uczniom nie zapewniono, wymaganego w tej klasie, ubioru mundurowego. Nierzetelnie przygotowano regulamin rekrutacji do Szkoły na rok szkolny 2023/2024, a w procesie naboru na ten rok szkolny komisja rekrutacyjna nie przestrzegła niektórych postanowień ww. regulaminu.

W okresie objętym kontrolą realizacja *innowacji* nie była w pełni skuteczna, gdyż obejmowała głównie zajęcia prowadzone w Szkole. Z przyczyn niezależnych od Szkoły nie udało się zorganizować wszystkich zaplanowanych w *innowacji* zajęć praktycznych, które miały być prowadzone przez zawodową kadrę wojskową. Zrealizowano tylko trzy zajęcia z 16 zaplanowanych, lecz nie zostały one prawidłowo udokumentowane w dziennikach lekcyjnych uczestniczących w nich klas. Uczniowie klas wybranych do próby uczestniczyli w wakacyjnym obozie poligonowym lub obozie survivalowym oraz w zajęciach na strzelnicy sportowej. Stwierdzone nieprawidłowości polegały również na powierzeniu prowadzenia przedmiotu pn. ratownictwo medyczne osobie, która nie miała wymaganych kwalifikacji oraz na niepełnej realizacji programu *innowacji* w jednej z dwóch klas, co było spowodowane zmniejszeniem liczby godzin przeznaczonych na *innowację* oraz prowadzeniem przez nauczyciela zajęć o tematyce tylko częściowo zbieżnej z zaplanowaną. W okresie objętym kontrolą ocenianie uczniów w ramach *innowacji* było zgodne z WSO i przepisami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁵. Przedmiotowe ocenianie z podstaw wojskowości nie było w pełni zgodne z przyjętymi w Szkole zasadami, co wynikało m.in. ze zmiany warunków realizacji zajęć praktycznych.

Szkoła osiągnęła tylko niektóre z zaplanowanych efektów wdrożenia *innowacji*, tj. dotyczące poprawy świadomości obronnej, uczestnictwa i właściwej postawy uczniów podczas uroczystości patriotycznych. Natomiast nie uzyskano założonego poziomu: frekwencji uczniów, wyników nauczania i udziału uczniów, którzy planują podjęcie studiów na uczelniach wojskowych.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ W ramach dwóch przedmiotów: podstawy wojskowości i podstawy ratownictwa medycznego.

⁴ Opracowanym przez Ministerstwo Obrony Narodowej zakresem programowego szkolenia realizowanego w ramach innowacyjnych programów przysposobienia obronnego lub edukacji dla bezpieczeństwa oraz programów szkolenia członków organizacji pozarządowych, stanowiącym załącznik do rozkazu nr 621/ZPUSZIS-P3/P7 Szefa Sztabu Generalnego WP z 15 października 2019 r.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 2230, ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja kształcenia obronnego

Opis stanu faktycznego

1. W latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 w ramach Zespołu funkcjonowało: Technikum nr 2 (do którego uczęszczało odpowiednio 161, 120, 129 i 102 uczniów⁷), Szkoła Branżowa I i II stopnia (82, 88, 111, 116 uczniów) oraz Liceum (77, 96, 105, 94 uczniów)⁸.

(akta kontroli str. 9, 197-200, 678)

Zarządzeniem nr 1/2023 z 17 stycznia 2023 r. Dyrektor ustalił w Szkole procedurę wprowadzania innowacji pedagogicznych⁹. Wymagane było przedstawienie innowacji na posiedzeniu Rady Pedagogicznej Szkoły, a warunkiem jej wdrożenia było podjęcie odpowiedniej uchwały przez Radę.

(akta kontroli str. 11-20)

W okresie objętym kontrolą w Liceum wdrożono *innowację* opracowaną przez zespół nauczycieli Szkoły. W dokumentach pn. *Opis zasad innowacji Podstawy wojskowości* opracowanych na lata szkolne 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023 i 2023/2024 określono:

- rodzaj i zakres *innowacji* (programowo-organizacyjna obejmująca czteroletni cykl kształcenia w Liceum);
- uzasadnienie jej wprowadzenia (było nim np. wzbogacenie oferty edukacyjnej Szkoły);
- przewidywane efekty wdrożenia (m.in. przygotowanie uczniów do podjęcia decyzji o kształceniu w szkołach i akademiach wojskowych, podniesienie ich sprawności fizycznej);
- kryteria sukcesu w odniesieniu do oczekiwanych efektów *innowacji*, tj.: (1) osiągnięcie wysokiego (90%) odsetka uczniów, którzy podejmą studia, w tym minimum 40% na uczelniach wojskowych; (2) średnia frekwencja uczniów wynosząca minimum 90%, (3) najwyższe w Szkole wyniki matur, (4) uczestnictwo i właściwa postawa podczas uroczystości patriotycznych, (5) pozytywne opinie środowiska lokalnego o klasie wojskowej;
- wymiar godzin realizacji *innowacji* (przewidziano realizację 9,5 godzin zajęć w cyklu kształcenia);
- przedmioty i grupy zagadnień przewidzianych do realizacji: (1) podstawy wojskowości w wymiarze 195 godzin, 225 godzin, 225 godzin i 210 godzin oraz (2) podstawy ratownictwa medycznego (dalej: ratownictwo medyczne) w wymiarze 90, 60, 60 i 75 godzin w cyklu nauczania odpowiednio dla klas, w których wdrażano *innowację* w latach szkolnych: 2020/2021; 2021/2022; 2022/2023 i 2023/2024;
- korelacje międzyprzedmiotowe (wskazano, że występują korelacje z edukacją dla bezpieczeństwa, wychowaniem fizycznym, geografią i historią);
- szczegółowe treści kształcenia dla podstaw wojskowości (treści nauczania ratownictwa medycznego i rozkład materiału stanowiły odrębny dokument);
- metody i formy kształcenia (m.in. zaplanowano realizację obozu letniego z zajęciami poligonowymi, obozu zimowego z zajęciami sportowymi, a także raz w miesiącu realizację zajęć na terenie jednostki wojskowej);

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ W zawodzie technik hotelarstwa i technik żywienia usług gastronomicznych.

⁸ Dane dotyczące liczby uczniów według stanu na 30 września 2020 r., 2021 r., 2022 r. i 2023 r.

⁹ Procedura została przyjęta uchwałą Rady Pedagogicznej nr 12/2023/2024 z 17 stycznia 2023 r.

- sposób ewaluacji innowacji (np. poprzez analizę wyników nauczania oraz testów sprawnościowych).

Przy konstruowaniu *innowacji* wykorzystano, opracowane w 2010 r., programy innowacji pedagogicznej, przyjęte do realizacji przez Radę Pedagogiczną Szkoły¹⁰. W programie *innowacji* zamieszczono informację, że modyfikowane innowacje na poszczególne lata przyjęto uchwałami Rady Pedagogicznej Szkoły odpowiednio z 31 sierpnia 2020 r.; 31 sierpnia 2021; 28 sierpnia 2022 r. i 31 sierpnia 2023 r. Jednak tylko program *innowacji* z modyfikacjami wprowadzonymi od roku szkolnego 2023/2024 został przedstawiony Radzie Pedagogicznej Szkoły. Rada podjęła uchwałę (nr 6/2023/2024 z 31 sierpnia 2023 r.) w sprawie pozytywnego zaopiniowania i wdrożenia innowacji *Podstawy wojskowości*.

Na podstawie księgi protokołów i uchwał Rady stwierdzono, że ww. tematyka nie była omawiana na posiedzeniach Rady Pedagogicznej Szkoły w latach 2020/2021-2022/2023 i nie podejmowano odnośnych uchwał w sprawie zaopiniowania modyfikacji dokonanych na rok szkolny 2020/2021 i 2021/2022 (zmiany wymiaru godzin przedmiotów realizowanych w ramach *innowacji*: podstawy wojskowości i ratownictwo medyczne).

(akta kontroli str. 25-29, 36-42, 49-53, 58-62, 471-642)

Zastępca Dyrektora wyjaśniła: *innowacja Podstawy wojskowości została opracowana i wdrożona w 2010 roku wraz z założeniem Liceum Ogólnokształcącego na podstawie obowiązującego w tym czasie rozporządzenia MENiS. (...) Innowacja Podstawy wojskowości z późniejszymi zmianami jest realizowana nieprzerwanie do chwili obecnej w Liceum Ogólnokształcącym. (...) Informacja o wprowadzeniu innowacji uchwałami Rady Pedagogicznej na kolejny rok szkolny jest zaciągnięta z pierwszej wersji Opisu zasad innowacji i powielana corocznie. Od kilku lat wprowadzenie innowacji pedagogicznej nie wymaga podjęcia uchwały przez radę pedagogiczną. Kompetencje rady pedagogicznej zostały wymienione w art. 70 ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe. Wśród tych kompetencji nie wymieniono ani zatwierdzania czy wprowadzania ani opiniowania innowacji pedagogicznej. Decyzje w tym zakresie podejmuje dyrektor szkoły. Zapis w ,Opisie' jest zbędny.*

(akta kontroli str. 843)

NIK stwierdza, że art. 70 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe¹¹ wskazuje otwarty katalog spraw podlegających opiniowaniu przez Radę Pedagogiczną, co zostało wykorzystane w przyjętej w Szkole procedurze wdrażania innowacji pedagogicznej¹².

(akta kontroli str. 63-79)

W latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 *innowację* wprowadzono odpowiednio w: klasie pierwszej Liceum liczącej 29 uczniów; dwóch klasach (pierwszej i drugiej – 48 uczniów); trzech klasach (78 uczniów); czterech klasach (95 uczniów).

W okresie objętym kontrolą Szkoła uczestniczyła także w IV i V edycji *Pilotażowego programu wspierania szkół ponadgimnazjalnych prowadzących klasy mundurowe w celu utworzenia Certyfikowanych Pionów Wojskowych Klas Mundurowych* (dalej CWKM). W roku szkolnym 2020/2021 CWKM objęto 23 uczniów z drugiej klasy Liceum; w 2021/2022 – 49 uczniów z dwóch klas trzecich; w 2022/2023 – 25 uczniów klasy czwartej. Uczniowie realizowali w klasie pierwszej (w odniesieniu do uczniów Liceum na podbudowie gimnazjum, tj. w roku szkolnym 2019/2020) lub pierwszej

¹⁰ Uchwałami Rady Pedagogicznej nr 1 i 2 z 22 lutego 2010 r. Były to innowacje pedagogiczne pn. (1) *Podstawy ratownictwa medycznego i stanów zagrożenia życia* oraz (2) *Podstawy wojskowości*. Zgodnie z § 4 ust. 1 obowiązującego wówczas rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz. U. Nr 56, poz. 506, ze zm., uchylonego z dniem 1 września 2017 r.) były one przedstawione do akceptacji Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty.

¹¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 900, ze zm.

¹² Obowiązującej od roku szkolnego 2023/2024.

i drugiej (Liceum na podbudowie szkoły podstawowej, tj. w latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021) zajęcia w ramach innowacji *Podstawy wojskowości*¹³.

(akta kontroli str. 9, 197-200)

Dyrektor uzyskał akceptację organu prowadzącego (powiatu sandomierskiego) na realizację, zaplanowanych w arkuszach organizacji Szkoły na lata szkolne 2020/2021-2023/2024 zajęć innowacji pedagogicznej *Podstawy wojskowości* w Liceum. Dyrektor nie zwracał się do organu prowadzącego o zapewnienie środków na realizację dodatkowych zadań związanych z kształceniem obronnym w tych klasach, co szerzej opisano w dalszej części *Wystąpienia pokontrolnego*.

(akta kontroli str. 21-62)

W okresie objętym kontrolą obowiązywało porozumienie o współpracy Szkoły z 3. Batalionem Radiotechnicznym w Sandomierzu¹⁴, zawarte 15 stycznia 2010 r. na podstawie decyzji Nr 187/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 czerwca 2009 r. w sprawie wprowadzenia zasad współpracy resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi¹⁵ (dalej: porozumienie). W ramach tego porozumienia Dyrektor zobowiązał się do uzgadniania do 30 sierpnia każdego roku planu wspólnych przedsięwzięć (§ 6), prowadzenia działań mających na celu m.in. promowanie zawodowej służby wojskowej oraz wspólnej organizacji uroczystości o charakterze patriotyczno-rocznicowym (§ 3 i § 6 porozumienia). Dowódca 3. Batalionu zobowiązał się do udzielania pomocy merytorycznej w zakresie kształcenia obronnego uczniów klas mundurowych, tj. wyznaczenia osób do prowadzenia zajęć, których szkoła nie jest w stanie przeprowadzić samodzielnie, a ujęte były w programie nauczania Liceum o profilu wojskowym, udostępnienia obiektów wojskowych i sprzętu niezbędnego do realizacji zajęć praktycznych i poglądowych, dbania o właściwy poziom merytoryczny zajęć, dyscyplinę i warunki bezpieczeństwa (§ 3a porozumienia).

W latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 nie kierowano pism do ww. jednostki wojskowej w związku z realizacją *innowacji*. Na początku roku szkolnego 2023/2024 Zastępca Dyrektora wystosowała pismo do dowódcy 3. Batalionu dotyczące organizacji na terenie jednostki wojskowej zajęć dla uczniów klas realizujących *innowację* (zaproponowano, by zajęcia odbywały się raz w miesiącu od października 2023 do maja 2024 r.). Zastępca Dyrektora zwróciła się także do dowódcy 10. Świętokrzyskiej Brygady Obrony Terytorialnej w Kielcach i dowódcy 102. Batalionu Lekkiej Piechoty w Sandomierzu z prośbą o podjęcie współpracy w zakresie kształcenia uczniów Liceum z klas mundurowych. W piśmie z 5 stycznia 2023 r. wskazano proponowaną tematykę zajęć, do których zaliczono np. szkolenie strzeleckie lub terenowe, ale także kształcenie medyczne, wychowanie fizyczne, szkolenie medyczne. Do końca lutego 2024 r. nie zostało podpisane porozumienie w tej sprawie. Zastępca Dyrektora wyjaśniła: *Szkoła nie podpisywała porozumień z innymi jednostkami wojskowymi w celu realizacji innowacji Podstawy wojskowości*.

(akta kontroli str. 100-107, 201-211, 265)

W ramach podstaw wojskowości zaplanowano realizację większości zagadnień zaplanowanych w Programie CWKM, tj.: regulaminy wojskowe i musztra (371%

---

¹³ Innowację pedagogiczną wdrożono tam przed okresem objętym kontrolą. Realizacja Programu CWKM w Szkole nie była badana w ramach niniejszej kontroli.

¹⁴ Jednostka ta przeznaczona jest do prowadzenia radiolokacyjnego rozpoznania przestrzeni powietrznej w Narodowym Systemie Obrony Powietrznej oraz wydzielonymi stacjami radiolokacyjnymi w Zintegrowanym Systemie Obrony Powietrznej i Przeciwrakietowej NATO (<https://3brtsandomierz.wp.mil.pl/pozostae-2017-01-16-v/wspolpraca-ze-spolczenstwem/>), [dostęp 1 lutego 2024 r.].

¹⁵ Dz. Urz. Min. Obr. Nar. Nr 12, poz. 131, ze zm.; zmienioną m.in. decyzją nr 396/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 18 grudnia 2013 r. zmieniającą decyzję w sprawie wprowadzenia zasad współpracy resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 347), a następnie uchylonej decyzją nr 168/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 7 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia zasad współpracy resortu obrony narodowej z organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami społecznymi (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 194).

godzin CWKM), wychowanie fizyczne (167%), szkolenie strzeleckie (181%). W ramach podstaw wojskowości nie zaplanowano realizacji następujących bloków zagadnień: szkolenie inżynieryjno-saperskie, ochrona i obrona obiektów, budowa i eksploatacja uzbrojenia i sprzętu wojskowego, zabezpieczenie logistyczne, szkolenie prawne, ochrona informacji niejawnych. W ramach podstaw wojskowości przewidziano zagadnienia zbieżne w 94% z Programem CWKM.

(akta kontroli str. 109-116)

2. W Szkole opracowywano na lata szkolne od 2020/2021 do 2023/2024 *Warunki i tryb przyjmowania uczniów po ósmej klasie szkoły podstawowej do klas pierwszych* (dalej: regulamin rekrutacji). Dokumenty te określały ogólne zasady przyjmowania kandydatów do Liceum, Technikum i Szkoły Branżowej I i II stopnia, wymagane dokumenty oraz szczegółowo opisywały procedurę elektronicznego naboru do Szkoły. Regulaminy rekrutacji na lata szkolne 2020/2021-2022/2023 opracowano zgodnie z art. 134 ust. 1 i 2 Prawa oświatowego i rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 sierpnia 2019 r. w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego do publicznych przedszkoli, szkół, placówek i centrów¹⁶, a także § 11bab ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19¹⁷ (dotyczy naboru na rok szkolny 2022/2023).

Regulamin rekrutacji na rok szkolny 2023/2024 zawierał postanowienia zgodne z art. 134 ust. 1 i 2 Prawa oświatowego i rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 18 listopada 2022 r. w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego do publicznych przedszkoli, szkół, placówek i centrów¹⁸. Zgodnie z art. 134 ust. 2 pkt 2 Prawa oświatowego, w regulaminie tym wskazano, że przy przyjmowaniu kandydatów do klasy pierwszej Liceum będzie brana pod uwagę suma punktów uzyskanych na podstawie przeliczenia: (1) wyników egzaminu ósmoklasisty, (2) ocen uzyskanych na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej z: języka polskiego, matematyki oraz dwóch przedmiotów wskazanych przez dyrektora szkoły, tj. edukacji dla bezpieczeństwa oraz wychowania fizycznego. Wybór wychowania fizycznego jako jednego z kryteriów rekrutacyjnych (bez możliwości zmiany przedmiotu) nie uwzględniał sytuacji uczniów korzystających ze zwolnienia z realizacji zajęć z tego przedmiotu, na podstawie § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych¹⁹, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Podczas postępowania rekrutacyjnego na lata szkolne 2020/2021-2022/2023 brano pod uwagę m.in. sumę punktów uzyskaną z przeliczeń ocen uzyskanych na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej z: języka polskiego, matematyki, edukacji dla bezpieczeństwa (w roku szkolnym 2022/2023 plastyki) oraz wychowania fizycznego lub informatyki. Rozwiązanie polegające na możliwości doliczenia punktów za ocenę z jednego z wskazanych przedmiotów, tj. wychowania fizycznego lub informatyki uwzględniało sytuację, gdy kandydat był zwolniony z realizacji zajęć z wychowania fizycznego i nie pozbawiało go możliwości uzyskania punktów za ocenę z czwartego przedmiotu.

(akta kontroli str. 294-339)

W regulaminach rekrutacji na lata szkolne 2022/2023 i 2023/2024 wskazano błędną podstawę prawną dokonywania naboru, tj. art. 154 ust. 1 pkt 2 Prawa oświatowego,

¹⁶ Dz. U. poz. 1737 (uchylone z dniem 10 grudnia 2022 r.); dalej: rozporządzenie z 2019 r. w sprawie naboru.

¹⁷ Dz. U. poz. 493, ze zm.

¹⁸ Dz. U. poz. 2431, ze zm., dalej: rozporządzenie z 2022 r. w sprawie naboru.

¹⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 2572, dalej: rozporządzenie w sprawie oceniania.

mimo że przepis ten określa obowiązki właściwego kuratora oświaty, nie zaś dyrektora szkoły.

Zastępca Dyrektora wyjaśniła: *w regulaminie rekrutacji podano błędną podstawę prawną art.154 ust. 1 pkt. 2 Prawa oświatowego, ponieważ taką podstawę prawną zaciągnięto z Zarządzenia Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty w sprawie ustalenia terminów przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego, postępowania uzupełniającego, a także składania dokumentów do klas pierwszych na rok szkolny 2023/2024 a nie z aktu podstawowego (...).*

(akta kontroli str. 656-658)

Podczas naboru do klasy mundurowej o profilu wojskowym Szkoła nie skorzystała z możliwości przeprowadzenia sprawdzianu uzdolnień kierunkowych, tj. sprawdzianu sprawnościowego, o którym mowa w art. 134 ust. 2 pkt 5 Prawa oświatowego. Zgodnie z regulaminami rekrutacji na lata szkolne 2020/2021-2023/2024 jednym z dokumentów wymaganych od kandydatów do Liceum było *orzeczenie lekarskie*, mimo że konieczność złożenia takich orzeczeń w odniesieniu do uczniów liceów ogólnokształcących nie wynikała z przepisów oświatowych.

(akta kontroli str. 294-339)

Zastępca Dyrektora wyjaśniła: *obowiązek przedłożenia przez kandydatów do Liceum Ogólnokształcącego (...) orzeczenia lekarskiego, o którym mowa w § 5 opracowanych przez Szkołę 'Warunków i trybu przyjmowania uczniów po 8 klasie szkoły podstawowej do klas pierwszych' – wynikał z specyfiki innowacji wprowadzonej w LO 'Podstawy wojskowości'. Ponadto w opisie zasad innowacji w pkt. 2 - Przewidywane efekty wdrożenia innowacji – wprowadzony jest zapis 'podniesienie sprawności fizycznej i uczestnictwo w zawodach sportowych'. Aby przytoczony efekt mógł być zrealizowany konieczne było wprowadzenie zapisu, o który wystosowano zapytanie.*

(akta kontroli str. 656)

W ocenie NIK wymóg przedłożenia zaświadczenia o stanie zdrowia kandydatów do klas mundurowych należy uznać za uzasadniony, gdyż uczniowie tych klas powinni być zdolni do wykonywania zadań objętych szkoleniem wojskowym. Kandydat do pełnienia zawodowej służby wojskowej powinien posiadać dobry stan zdrowia, zaś zgodnie z rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 7 czerwca 2022 r. w sprawie orzekania o zdolności do służby wojskowej i trybu postępowania wojskowych komisji lekarskich w tych sprawach²⁰, niektóre problemy zdrowotne czy wady postawy kandydata mogą utrudnić lub uniemożliwić w przyszłości odbycie służby wojskowej. Jednak określenie konieczności złożenia *orzeczenia lekarskiego* mogło wskazywać na wymaganie dokumentu, o którym mowa w art. 134 ust. 1 pkt 2 Prawa oświatowego, tj. dokumentu sporządzanego zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy²¹ (wymaganych od uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe), co wiązałoby się z koniecznością poniesienia dodatkowych kosztów przez kandydatów.

Analiza realizacji ww. obowiązku składania orzeczeń lekarskich wskazała, że tylko ośmiu kandydatów z 24 przyjętych do Szkoły na rok szkolny 2023/2024 złożyło zaświadczenia wypisane przez lekarzy rodzinnych o braku przeciwwskazań do uczestniczenia w zajęciach w klasie mundurowej. W naborze na rok szkolny 2020/2021 nie złożyło takich dokumentów dwóch uczniów, na rok szkoły 2021/2022 – siedmiu; na 2022/2023 – dziesięciu kandydatów.

(akta kontroli str. 426-428)

Zastępca Dyrektora wyjaśniła: *W ZSGiH nie zaniechano obowiązku przedłożenia przez kandydatów orzeczenia lekarskiego, o którym mowa w § 5 regulaminu*

²⁰ Dz. U. poz. 1243, ze zm.

²¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 437.

rekrutacji. Kandydaci do LO nie dostarczyli zaświadczeń, bo mieli trudności z ich pozyskaniem. Lekarze POZ nie mają obowiązku ich wystawiania, to ich dobra wola. W takich sytuacjach, zgodnie z ustaleniami dyrektora z organem prowadzącym, rodzice składają oświadczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do nauki w klasie mundurowej LO.

(akta kontroli str. 656)

Na lata szkolne 2020/2021-2023/2024, zgodnie z art. 157 ust. 1 Prawa oświatowego, Dyrektor powołał szkolną komisję rekrutacyjną i wyznaczył jej przewodniczącego²².

Analiza dokumentacji naboru na rok szkolny 2023/2024 wskazuje, że członkowie komisji rekrutacyjnej zrealizowali czynności, o których mowa w § 10 pkt 3, 4, 6 i 7 rozporządzenia z 2022 r. w sprawie naboru, w tym sporządzono listę kandydatów wraz z liczbą punktów (30 osób), uczniów zakwalifikowanych i przyjętych (przyjęto wszystkich zakwalifikowanych kandydatów, tj. 24 uczniów). Rekrutacja nie była jednak prowadzona w pełni zgodnie z regulaminem rekrutacji na rok szkolny 2023/2024 oraz przepisami oświatowymi, gdyż: przyjęto uczniów z mniejszą liczbą punktów od progu punktowego wyznaczonego w regulaminie rekrutacji i jednej z kandydatek nie doliczono punktacji z przedmiotu dodatkowego, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 276-290)

Na rok szkolny 2023/2024 przygotowano materiały promocyjne (ulotki) dla kandydatów do klas pierwszych, które były dostępne także na stronie internetowej Szkoły²³. W materiałach tych informowano, że klasy wojskowe realizują zajęcia z musztry parady, uczestniczą w pokazach sprawności fizycznej, dodatkowych zajęciach z wychowania fizycznego, wizytach i zajęciach w jednostkach wojskowych, zajęciach na strzelnicy, letnim obozie sprawnościowo-szkoleniowym. Kandydaci mogli dowiedzieć się, że Szkoła oferuje uczniom klasy wojskowej możliwość zdobycia dodatkowych umiejętności zbieżnych z profilem kształcenia, takich jak kurs spadochronowy czy nauka jazdy na nartach i snowboardzie. Poza ogólną informacją brak było jednak szczegółowych informacji jak np. czy zajęcia te będą odpłatne/bezpłatne, czy uczniowie otrzymają certyfikaty potwierdzające zdobyte umiejętności itp. Organizowano również konsultacje dla kandydatów zainteresowanych podjęciem nauki w klasie mundurowej. Szkoła przedstawiała ofertę edukacyjną oraz zachęcała kandydatów do nauki w klasach mundurowych za pośrednictwem strony na portalu Facebook²⁴.

W materiałach promocyjnych informowano kandydatów, że Szkoła współpracuje z 3. Batalionem Radiotechnicznym w Sandomierzu, mimo że w roku szkolnym 2022/2023 ww. jednostka wojskowa nie organizowała zajęć wojskowych dla uczniów Liceum.

(akta kontroli str.340-346, 670-675)

Zastępca Dyrektora wyjaśniła: (...) *zwróciłam się na początku roku szkolnego 2023/2024 z prośbą (...) do dowódcy jednostki o pomoc w organizacji i prowadzeniu zajęć teoretycznych i praktycznych przez kadrę zawodową okresie: październik 2023 – maj 2024 r. (...) W pierwszym półroczu 2023/2024 roku szkolnego, współpraca z JW3533 polegała na udziale klas mundurowych w zabezpieczeniu uroczystości wojskowych, których organizatorem była JW3533 (m.in. obchody święta jednostki, 11 Listopada, przekazanie obowiązków dowódcy, otwarcie Ronda Radiotechników).*

(akta kontroli str. 665-666)

Na podstawie analizy ocen na świadectwach ukończenia szkoły podstawowej ustalono, że uczniowie przyjęci do klas mundurowych w latach szkolnych 2020/2021 – 2023/2024 cechowali się wysokim poziomem sprawności fizycznej. I tak znacząca

²² Zarządzeniami nr 2/2021 z 26 lutego 2021 r., 2/2022 z 23 lutego 2022 r., 3/2023 z 16 lutego 2023 r.

²³ <https://www.zsgih-sandomierz.pl>

²⁴ <https://www.facebook.com/zsgih.srz>

większość (79%) uczniów, którzy rozpoczęli naukę w roku szkolnym 2023/2024 na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej mieli ocenę celującą bądź bardzo dobrą z wychowania fizycznego. Wśród przyjętych do klasy mundurowej w roku szkolnym 2022/2023 łączny odsetek takich uczniów wynosił aż 93%, natomiast w latach szkolnych 2020/2021 i 2021/2022 odpowiednio 79% i 85%. Zachowanie uczniów przyjętych do klas mundurowych było dobrze oceniane. Zdecydowana większość uczniów miała na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej ocenę zachowania wzorową lub bardzo dobrą (od 67% do 80%). Co warte podkreślenia, żaden z przyjętych uczniów nie miał oceny zachowania niższej niż poprawna. Uczniowie przyjęci do klas mundurowych najslabiej na egzaminie ósmoklasisty poradzi sobie z matematyką. Średni wynik z tego przedmiotu wśród uczniów przyjętych do klasy mundurowej wyniósł 38% w roku szkolnym 2020/2021, 32% w roku szkolnym 2021/2022, 47% w roku szkolnym 2022/2023 oraz jedynie 26% w roku szkolnym 2023/2024. Uczniowie przyjęci do klasy mundurowej w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 najlepiej poradzi sobie na egzaminie ósmoklasisty z językiem polskim zdobywając odpowiednio 54%, 55% i 62% punktów. Natomiast w roku szkolnym 2022/2023 najlepsze wyniki osiągnęli z języka angielskiego zdobywając średnio 59% punktów.

(akta kontroli str.291-292)

3. W ramowych planach nauczania sporządzonych dla klas Liceum, rozpoczynających naukę w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 uwzględniono prawidłową liczbę godzin przeznaczonych na przedmioty ogólnokształcące realizowane w zakresie podstawowym, rozszerzonym oraz godziny do dyspozycji dyrektora, tj. zgodną z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół²⁵ i określoną w załączniku nr 4 do ww. rozporządzenia.

W ww. planach nauczania uwzględniono dwa przedmioty uzupełniające: (1) podstawy wojskowości realizowane w czteroletnim okresie nauczania w wymiarze tygodniowym od 4 do 4,5 godziny oraz (2) ratownictwo medyczne – w wymiarze od 2 do 2,5 godziny tygodniowo²⁶. Zajęcia z tych przedmiotów wprowadzono na podstawie art. 109 ust. 1 pkt 2 lit. b Prawa oświatowego, zgodnie z którym w szkole mogą być realizowane zajęcia dodatkowe, tj. zajęcia, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania tych zajęć został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania. Zajęcia uwzględniono w tygodniowym rozkładzie zajęć (np. w planie zajęć na rok szkolny 2023/2024 najwięcej zajęć zblokowano we wtorek i piątek), obecność na tych zajęciach była więc dla uczniów obowiązkowa (zgodnie z § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania).

W ramowym planie nauczania klasy, która rozpoczęła innowację w roku szkolnym 2020/2021 nie zachowano zasady ciągłości realizacji przedmiotu w przypadku ratownictwa medycznego, tj. zajęcia te zaplanowano w pierwszej i drugiej klasie oraz w klasie czwartej.

NIK stwierdza, że roczna przerwa w realizacji przedmiotu nie jest korzystna dla uczniów, tym bardziej, że tematyka dotycząca czterech działów zagadnień z ratownictwa medycznego (z pięciu realizowanych) nie została zakończona w klasie drugiej i musiała być kontynuowana w klasie czwartej.

Z wyjaśnień złożonych przez Zastępcę Dyrektora wynikało, że takie rozdzielanie przedmiotu było spowodowane organizacją pracy Szkoły.

(akta kontroli str. 844)

²⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 80, dalej: rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania.

²⁶ W klasach, w których wdrożono *innowację* od roku szkolnego 2023/2024 przeznaczono 4 godziny na przedmiot podstawy wojskowości i 2,5 godzin na ratownictwo medyczne, w klasach, w których wdrożono *innowację* w latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 wymiar godzin wynosił odpowiednio 4,5 i 2 godziny.

W ww. klasie zaplanowano jednak w arkuszu organizacyjnym na rok szkolny 2022/2023, tj. w trzecim roku *innowacji* realizację innego przedmiotu tj. *edukacji wojskowej* w zmniejszonym wymiarze godzin (w planie klasy przewidziano jedną godzinę lekcyjną zamiast trzech)²⁷. Mimo sporządzenia aneksu nr 2 (z 19 września 2022 r.) do arkusza organizacji, w którym dokonano zmiany nazwy przedmiotu na podstawy wojskowości i wskazano powrót do realizacji *innowacji*, w dziennikach lekcyjnych, tygodniowym rozkładzie zajęć i innych dokumentach szkolnych nie została dokonana odpowiednia zmiana. Konsekwencje tego zaniedbania szerzej opisano w drugim obszarze *Wystąpienia pokontrolnego*, w tym w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 702-723, 834-838, 854-855)

Na realizację *innowacji* przeznaczono 6,5 godzin z puli 22 godzin, które można było wykorzystać na przedmioty ogólnokształcące nauczane w zakresie rozszerzonym. Zgodnie z ust. 6 załącznika nr 4 do rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania, dyrektor liceum ogólnokształcącego, po zasięgnięciu opinii uczniów oddziału, w którym tygodniowy wymiar godzin przedmiotów realizowanych w zakresie rozszerzonym jest niższy niż 22 może zwiększyć liczbę godzin przeznaczonych na przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym lub może przydzielić godziny na realizowanie przedmiotów uzupełniających, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania tych przedmiotów został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania, przy czym tygodniowy wymiar godzin w czteroletnim okresie nauczania dla przedmiotu uzupełniającego powinien wynosić co najmniej 2 godziny (co zostało w Szkole dotrzymane). Szkoła nie badała (w sposób udokumentowany) opinii uczniów na temat przeznaczenia ww. godzin na realizację *innowacji*.

Zastępca Dyrektora wyjaśniła: *Szkoła nie może przedstawić dokumentacji potwierdzającej, opinię czy zgodę kandydatów do podjęcia nauki w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 w Liceum Ogólnokształcącym, w klasie mundurowej na temat przeznaczenia na przedmiot podstawy wojskowości i przedmiot podstawy ratownictwa medycznego godzin z puli wskazanych na przedmioty ogólnokształcące realizowane na poziomie rozszerzonym, ponieważ wystarczającą była deklaracja uczniów i świadomy wybór nauki w klasie mundurowej. Kandydaci do klasy LO mundurowej i ich rodzice na spotkaniach promocyjnych otrzymali informacje o przedmiotach rozszerzonych realizowanych w czasie cyklu kształcenia, jak i specyfice nauki w tej klasie.*

(akta kontroli str. 843)

Na realizację *innowacji* wykorzystano także wszystkie (trzy) godziny z puli będącej w dyspozycji Dyrektora, które zgodnie z przepisami powinny być przeznaczone na zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów, w szczególności zajęcia związane z kształtowaniem aktywności i kreatywności uczniów, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 21-23, 32-34, 43-45, 54-55, 679-680, 850-854)

4. W statucie Szkoły określono prawa i obowiązki uczniów oraz system kar i nagród stosowany w Szkole (§ 43-§ 45). W rozdziale VII statutu określono szczegółowe warunki i sposoby wewnątrzszkolnego oceniania uczniów, które odpowiadały wymaganiom określonym w art. 44b, art. 44e ust. 3 i 4 i art. 44g ust. 1 ustawy o systemie oświaty. Zgodnie z § 51 ust. 1 statutu, ocenianie w Szkole obejmowało analizę m.in.: spełnienia przez uczniów wymagań edukacyjnych sformułowanych na bazie podstawy programowej oraz wybranego przez nauczyciela programu nauczania z uwzględnieniem specyfiki szkoły i wybranych przez nauczyciela celów

²⁷ Szkoła wniosowała o możliwość kontynuowania udziału w Programie CWKM dla tej klasy, w związku z tym zaplanowano przedmiot realizowany w CWKM tj. *edukację wojskową* w wymiarze 1 godziny zajęć teoretycznych tygodniowo. Dyrektor nie uzyskał zgody na włączenie nowej klasy do CWKM.

dydaktycznych; systematyczności i wkładu pracy ucznia; motywacji do uczenia się i stosunku do przedmiotu; aktywności na lekcjach; poziomu i warunków nauczania w klasie i szkole; sytuacji środowiskowej ucznia. W Szkole przyjęto, że w procesie oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów wykorzystywana będzie tzw. średnia ważona ocen, pozwalająca na uwzględnienie różnych wag z poszczególnych aktywności ucznia (§ 57 pkt 5 statutu). Liczba ocen bieżących powinna być większa od tygodniowej liczby godzin przedmiotu w tygodniu (§ 58 pkt 13 statutu).

Ocena zachowania ucznia powinna wyrażać opinię szkoły o wypełnianiu przez ucznia obowiązków szkolnych, jego kulturze osobistej, postawie wobec kolegów i innych osób, funkcjonowaniu w środowisku szkolnym, respektowaniu zasad współżycia społecznego i ogólnie przyjętych norm etycznych. Ocenę zachowania ustalano w Szkole stosując system punktowy (§ 64 i § 65 statutu). Statut nie uszczegóławiał warunków i sposobów oceniania uczniów w ramach *innowacji*. W § 51 ust. 4 i 5 statutu wskazano, że szczegółowe wymagania edukacyjne, sposoby ich sprawdzania, tryb poprawiania ocen oraz kryteria oceniania z tych przedmiotów (przedmiotowe zasady, dalej: PZ), powinny zostać określone przez nauczycieli i podlegać zatwierdzeniu przez Dyrektora.

(akta kontroli str. 229-252, 681-701)

Nauczyciele podstaw wojskowości i ratownictwa medycznego opracowali PZ z tych przedmiotów, w których wskazano: (1) częstotliwość przeprowadzania sprawdzianów pisemnych, (2) warunki i tryb poprawiania ocen; (3) sposób informowania uczniów i ich rodziców o postępach uczniów i przewidywanych ocenach klasyfikacyjnych; (4) dodatkowe kryteria oceniania z przedmiotu, np. ocenianie obejmowało także zeszyt przedmiotowy, postawę wojskową, frekwencję na zajęciach oraz (5) wagi poszczególnych ocen. Najniższą wagę (jeden) przypisano ocenie z zeszytu, wyższą wagę (dwa) miały np. oceny z odpowiedzi ustnych, kartkówki, aktywności na lekcjach lub frekwencji. Najwyższą wagę przypisano ocenom ze sprawdzianów. W PZ z podstaw wojskowości (pkt 5) przyjęto, że za 100% frekwencję na zajęciach powinna być wpisywana uczniowi ocena celująca, mimo że zgodnie z art. 44b ust. 3 ustawy o systemie oświaty, ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania dodatkowych zajęć edukacyjnych, a frekwencja stanowi jedno z kryterium oceny zachowania ucznia.

Nauczyciel wyjaśnił: *od roku szkolnego 2023/2024 nastąpiła zmiana PSO Podstawy wojskowości na PZO Podstawy wojskowości, która nie zawiera oceny za 100% frekwencję. Ocena celująca za 100 % frekwencję przed rokiem szkolnym 2023/2024 dotyczyła frekwencji całorocznej.*

(akta kontroli str. 788)

W programie *innowacji* wskazano, że absolwent Liceum otrzyma szkolny certyfikat ukończenia zajęć.

(akta kontroli str. 28-31, 168-172)

5. W okresie objętym kontrolą większość uczniów Liceum była objęta dobrowolnym grupowym ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW). W roku szkolnym 2023/2024 w klasach I-IV dotyczyło to odpowiednio 23, 28, 20 i 17 uczniów (tj. od 88% do 100% uczniów z klas, których dokumentacja była analizowana). Rodzice uczniów, którzy nie korzystali z ubezpieczenia grupowego oświadczyli w Szkole, że dokonali ww. ubezpieczenia we własnym zakresie.

(akta kontroli str. 360-403, 859)

Dyrektor wyjaśniła: *uczniowie Liceum Ogólnokształcącego byli ubezpieczeni od następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW) w każdym roku szkolnym. Warunki ubezpieczenia uwzględniały szczególne sytuacje związane z realizacją praktycznego*

szkolenia realizowanego z wykorzystaniem wojskowych obiektów (strzelnica LOK, teren jednostki wojskowej).

(akta kontroli str. 656-658)

W Szkole nie opracowano odrębnego dokumentu zawierającego regulamin mundurowy. Zgodnie ze statutem Szkoły uczniowie Liceum w ustalone przez dyrektora dni oraz w czasie uroczystości szkolnych byli zobowiązani nosić ubiór mundurowy (§ 44 ust. 1 pkt 13 lit. c statutu). W stroju tym uczniowie uczestniczyli także w wyjściach poza Szkołę (np. uroczystościach patriotycznych i szkoleniach).

W okresie objętym kontrolą Szkoła nie podjęła działań w celu zapewnienia uczniom klas mundurowych elementów ww. ubioru bez konieczności angażowania środków własnych rodziców uczniów, w tym nie wnioskowano do organu prowadzącego (powiatu sandomierskiego) o środki na ten cel.

W ocenie NIK obowiązek noszenia stroju mundurowego zawarty w statucie Szkoły w zestawieniu z niezapewnieniem przez Szkołę tego ubioru bez angażowania środków własnych rodziców uczniów, należy uznać za nierealizowanie zasady bezpłatności nauczania wynikającej z art. 14 ust. 1 pkt 1 Prawa oświatowego.

Część zajęć praktycznych realizowana była w okresie objętym kontrolą na strzelnicy Ligi Obrony Kraju w Tarnobrzegu (dalej: strzelnica LOK). Do grudnia 2022 r. uczniowie klas mundurowych na zajęcia na strzelnicy byli dowożeni transportem szkolnym. Od stycznia 2023 roku dojazd uczniów na strzelnicę LOK zapewniali i finansowali rodzice uczniów.

(akta kontroli str. 229-252, 347-349, 440-459, 656-658)

Zastępca Dyrektora stwierdziła: *w latach szkolnych 2020/2021 do 2023/2024 szkoła nie aplikowała o środki zewnętrzne na zakup pakietów umundurowania dla uczniów klas mundurowych (...) koszty zakupu pakietu mundurowego dla uczniów klas mundurowych w całości ponosili rodzice uczniów. (...) do grudnia 2022 r. dojazd na strzelnicę uczniom klas mundurowych zapewniała szkoła busem szkolnym, natomiast od stycznia 2023 r. w związku z brakiem kierowcy, uczniów dowozili rodzice za ich zgodą. Rodzice wyrazili zgodę na dowożenie i odbieranie ze strzelnicy swoich uczniów.*

(akta kontroli str.657)

Szkoła dysponowała niezbędnymi materiałami i wyposażeniem specjalistycznym pozwalającym na właściwą realizację zajęć teoretycznych z podstaw wojskowości. Były to następujące pomoce: (1) gumowe atrapy karabinka (30 sztuk), (2) 10 zestawów do walki wręcz (tj. nóż, łopátka piechoty, pistolet), (3) wiatrówki (pistolet Walther PPS, kaliber 4,5 mm – 3 sztuki); (4) wiatrówki karabin AK-47 (3 sztuki); (5) makietę broni szkoleniowej – karabinek rozbieralny systemu AKMS (1 sztuka), (6) radiotelefon Motorola PMR (3 sztuki), (7) okulary ochronne (30 sztuk), (8) kamizelki taktyczne (30 sztuk). W sali w której realizowane były w roku szkolnym 2023/2024 zajęcia z podstaw wojskowości znajdował się sprzęt audiowizualny i prezentacyjny. Szkoła dysponowała salą gimnastyczną oraz aulą szkolną, wykorzystywanymi do organizacji zajęć z musztry dla klas mundurowych.

(akta kontroli str. 347-355, 357)

Kontrolerom NIK przedstawiono także pomoce dydaktyczne, które były wykorzystywane do realizacji ratownictwa medycznego, tj.: przenośny zestaw pierwszej pomocy (ZPP) typu B w torbie²⁸, nosze płachtowe i opaski uciskowe (30 sztuk). Do prowadzenia zajęć wykorzystywane także były – zgodnie z wyjaśnieniami nauczyciela prowadzącego te zajęcia – cztery fantomy osoby dorosłej

²⁸ W jego skład wchodziły m.in. rękawiczki gumowe, maseczki CPR, kołnierzyk ortopedyczny, chusta trójkątna, folia termiczna NRC, nożyczki, bandaż elastyczny, opaska podtrzymująca dziana 5,10,15 cm; gaza jałowa, opatrunek z przylepcem, opatrunek indywidualny, gaziki jałowe, 7,5x7,5 cm, opatrunek indywidualny, opatrunek typu Codotex, torebki foliowe strunowe, szyna usztywniająca

do nauki reanimacji/resuscytacji (firmy Simulaid²⁹), których pochodzenia nauczyciel nie mógł udokumentować. Nie były one wpisane księgi inwentarzowej Szkoły, nie zostały zidentyfikowane także podczas ostatniej inwentaryzacji (przeprowadzonej w Szkole w 2020 r.).

Zastępca Dyrektor wyjaśniła: *Fantomy do reanimacji/resuscytacji przedstawione kontrolerom NIK w czasie oględzin 1 lutego 2024 r. nie zostały zaewidencjonowane, ponieważ stanowią darowiznę firmy SANNORT Sp. z o.o. dla Szkolnego Klubu PCK, HDK 'Kropelka' powstałego w 1978 roku.*

(akta kontroli str. 347-355, 661-662)

Informacje o powstałej w Szkole szkolnej grupie ratownictwa medycznego w ramach PCK *Kropelka* oraz uzyskaniu od ww. darczyńcy czterech fantomów osoby dorosłej do nauki resuscytacji, kompletnie wyposażonych apteczek i ciśnieniomierza, zostało potwierdzone przez obecnych opiekunów koła PCK. Jak wynika z uzyskanych wyjaśnień, nie zachowały się żadne dokumenty dotyczące tych pomocy.

(akta kontroli str. 857)

NIK stwierdza, że pochodzenie pomocy dydaktycznych wykorzystywanych w Szkole do zajęć praktycznych powinno być udokumentowane, co powala stwierdzić m.in., czy posiadają odpowiednie atesty i certyfikaty. Zgodnie z § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach³⁰, szkoły nabywają wyposażenie posiadające odpowiednie atesty i certyfikaty.

Szkoła nie dysponowała niektórymi środkami dydaktycznymi uwzględnionymi w programie nauczania ratownictwa medycznego w ramach *innowacji*, brakowało m.in.: zestawu do pozoracji ran i urazów, worka samosprężalnego z maskami twarzowymi, deski ortopedycznej, sprzętu do pomiaru stężenia glukozy we krwi, urządzenia AED (trenażer).

Dyrektor wyjaśniła: *aparat do mierzenia ciśnienia tętniczego krwi w razie potrzeby pozyskuje od Szkolnego Klubu PCK. Szkoła nie posiada sprzętu w postaci: zestawu do pozoracji ran i urazów, worka samosprężalnego, deski ortopedycznej, multimedialnych programów, glukometru, zapisów elektrokardiograficznych. Według informacji od nauczyciela przedmiotu nie wszystkie zajęcia realizowane wg opracowanego rozkładu materiału prowadzone są w formie praktycznej i wymagają ćwiczenia na w/w przyrządach. Część tematyki przekazywana jest w formie teoretycznej lub poglądowej na slajdach, prezentacjach, filmach dydaktycznych.*

(akta kontroli str. 676-677)

6. Analiza wydatków poniesionych w okresie objętym kontrolą na realizację *innowacji* w klasie A (realizującej *innowację* od września 2020 r. do 31 grudnia 2023 r.) oraz klasie B (od 1 września 2021 r. do 31 grudnia 2023 r.) wskazuje, że wydatkowano środki budżetowe w wysokości 40,2 tys. zł na: wynagrodzenie dla nauczycieli prowadzących zajęcia z podstaw wojskowości i podstaw ratownictwa medycznego, finansowanie dojazdów na strzelnicę LOK w Tarnobrzegu, organizację obozu szkoleniowego oraz udział uczniów w zawodach klas mundurowych.

(akta kontroli str. 832-833)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W ramowych planach nauczania dla Liceum, sporządzanych przez Dyrektora w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024, niezgodnie z § 2 ust. 1 pkt 4 lit. a rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania, godziny do dyspozycji

²⁹ Producenta profesjonalnego sprzętu do nauczania pierwszej pomocy (<https://simulaid.co.uk/>, [dostęp 4 marca 2024 r.]).

³⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 1604.

dyrektora przeznaczono na realizację *innowacji*, tj. przedmiotów, na których obecność uczniów była obowiązkowa, a osiągnięcia były sprawdzane i oceniane.

Zgodnie z ww. przepisem godziny do dyspozycji dyrektora powinny być przeznaczane na zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów, w szczególności zajęcia związane z kształtowaniem ich aktywności i kreatywności. W ramach tych godzin nie można realizować zajęć dodatkowych, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 2 Prawa oświatowego. Z art. 44a ustawy o systemie oświaty, § 25 ust. 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 czerwca 2023 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków³¹ oraz ust. 11 załącznika nr 1 do wcześniej obowiązującego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2019 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków³² wynikało, że zajęcia te nie powinny być obowiązkowe, udział w nich nie podlega ocenianiu, a informacji o nich nie umieszcza się na świadectwach szkolnych w sekcji przedmioty dodatkowe.

(akta kontroli str. 21-23, 32-34, 43-45, 54-55, 679-680, 850-854)

Zastępca Dyrektora wyjaśniła: *Dyrektor szkoły podjął decyzję o przeznaczeniu godzin z puli dyrektora na realizację Podstaw wojskowości, ponieważ zgodne to było ze specyfiką kształcenia oraz pozwoliło rozwijać zainteresowania i uzdolnienia uczniów w wybranym kierunku kształcenia. Zajęcia podlegały ocenianiu za porozumieniem z Dyrektorem. Wszystkie zmiany wprowadzane w Opisie innowacji Podstawy ratownictwa są uzgadniane z Dyrektorem Szkoły (Dyrektor jest współautorem innowacji).*

(akta kontroli str. 843-844)

2. Dyrektor zatwierdził regulamin rekrutacji na rok szkolny 2023/2024, który nie został sporządzony rzetelnie, gdyż w § 2 tego regulaminu jako jeden z dwóch przedmiotów, które były punktowane w procesie naboru, Dyrektor wskazał wychowanie fizyczne, bez możliwości zamiany na inny przedmiot w przypadku uczniów, którzy na podstawie § 4 ust. 3 rozporządzenia w sprawie oceniania, korzystali ze zwolnienia z realizacji tego przedmiotu. W efekcie uczniowie, którym na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej nie zamieszczono oceny z wychowania fizycznego, nie mieli możliwości uzyskania punktów ze świadectwa, o których mowa w § 4 rozporządzenia z 2022 r. w sprawie naboru.

Skutkiem tej nieprawidłowości było zaniżenie liczby punktów w przypadku jednej kandydatki, której naliczono punktację z wymienionych na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej ocen z języka polskiego i matematyki oraz jednego przedmiotu branego pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym, mimo że zgodnie z art. 134 ust. 2 pkt 2 Prawa oświatowego, należało uwzględnić w ramach ww. punktacji poza ocenami z języka polskiego i matematyki także oceny z dwóch obowiązkowych zajęć edukacyjnych. Kandydatka ta uzyskała tylko 81 punktów tj. mniej niż wymagany w Szkole limit wynoszący 90 pkt.

(akta kontroli str. 291, 294-304)

Zastępca Dyrektora wyjaśniła: *w regulaminie rekrutacji nie uwzględniono sytuacji przewidzianej w § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dn. 22 lutego 2019 r. ws. oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów (...), ponieważ nie zdarzyła się do tej pory taka sytuacja, by uczeń aplikujący do klasy 1 LO – mundurowej, był zwolniony z wychowania fizycznego czy edukacji wojskowej [chodzi o edukację dla bezpieczeństwa - dopisek NIK] (przedmiotów ustalonych przez dyrektora) na poprzednim etapie edukacyjnym.*

(akta kontroli str. 657-658)

---

³¹ Dz. U. poz. 1120, ze zm.

³² Dz. U. poz. 1700, ze zm.

Przewodniczący komisji rekrutacyjnej wyjaśnił: *Komisja rekrutacyjna nie przydzieliła kandydatce N.R. punktów z przedmiotu wychowanie fizyczne ze względu na fakt, iż uczennica w ósmej klasie szkoły podstawowej była zwolniona z zajęć wychowania fizycznego ze względu na problemy zdrowotne, co wiązało się z adnotacją „zwolniona” na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej z w/w przedmiotu (...).*

(akta kontroli str. 652)

NIK stwierdza, że nawet jeśli przyjęte rozwiązanie miało zniechęcić uczniów, którzy nie uczestniczyli w zajęciach wychowania fizycznego w szkole podstawowej, do nauki w klasie mundurowej, to rozwiązanie takie (w połączeniu z przyjętym limitem punktowym przyjęć) dyskryminuje uczniów zwolnionych z realizacji zajęć z wychowania fizycznego.

3. Rekrutacja do klasy pierwszej Liceum na rok szkolny 2023/2024 nie była prowadzona w pełni rzetelnie, gdyż komisja rekrutacyjna niezgodnie z § 2 regulaminu rekrutacji na rok szkolny 2023/2024 zakwalifikowała do klasy pierwszej Liceum kandydatów, którzy nie uzyskali wskazanego w ww. regulaminie progu punktowego wynoszącego 90 punktów. Z protokołu komisji z dnia 28 lipca 2023 r. wynika, iż do klasy mundurowej o profilu wojskowym zakwalifikowano siedmiu uczniów, którzy uzyskali mniej niż wymagane minimum (tj. od 71,6 do 85,4 punktów). Odpowiedzialność za nieprawidłowość ponosi przewodniczący komisji rekrutacyjnej, który zatwierdził ww. listę uczniów zakwalifikowanych do przyjęcia do szkoły.

(akta kontroli str. 291, 294-304)

Przewodniczący komisji wyjaśnił: *komisja rekrutacyjna działała w oparciu o ustalony ogólnie terminarz postępowania rekrutacyjnego, wg którego weryfikowała dostarczane przez kandydatów wymagane dokumenty oraz podawała do wiadomości publicznej kolejno: listy kandydatów zakwalifikowanych i niezakwalifikowanych, listy kandydatów przyjętych i nieprzyjętych. O przyjęciu siedmiu kandydatów z obniżoną punktacją do klasy Liceum Ogólnokształcącego – podstawy wojskowości zdecydował dyrektor szkoły w porozumieniu i za zgodą organu prowadzącego – Starostwa Powiatowego w Sandomierzu, które na bieżąco weryfikowało stan liczebności kandydatów do klas licealnych w powiecie sandomierskim w trakcie rekrutacji.*

(akta kontroli str. 652)

Zastępca Dyrektora złożyła analogiczne wyjaśnienia.

(akta kontroli str. 657)

OCENA CZĄSTKOWA

W Szkole opracowano i wdrożono w klasach Liceum program innowacji pedagogicznej pn. *Podstawy wojskowości*, obejmujący realizację dwóch przedmiotów dodatkowych. Jednak na ich realizację, niezgodnie z przepisami, przeznaczono godziny do dyspozycji dyrektora. Zamieszczone w statucie i przedmiotowych zasadach warunki i sposoby oceniania wewnątrzszkolnego wspierały jakość kształcenia obronnego. Szkoła dysponowała odpowiednimi warunkami lokalowymi i większością wyposażenia pozwalającego na realizację *innowacji*, przy czym uczniom nie zapewniono ubioru mundurowego i z przyczyn niezależnych od Szkoły nie udało się zaplanować prowadzenia części szkolenia w jednostce wojskowej, mimo zawartego porozumienia. Nierzetelnie przygotowano regulamin rekrutacji do Liceum na rok szkolny 2023/2024, a w procesie rekrutacji na ten rok szkolny komisja rekrutacyjna nie przestrzegала niektórych postanowień regulaminu.

OBSZAR

2. Realizacja i skuteczność kształcenia obronnego

Opis stanu faktycznego

1. W Szkole dokumentowano wyniki nauczania i frekwencję uczniów z wykorzystaniem dziennika elektronicznego³³. Szczegółowemu badaniu poddano

³³ W całym okresie objętym kontrolą, zgodnie z § 21 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji

dokumentację szkolną uczniów z dwóch klas Liceum za lata szkolne 2022/2023 i 2023/2024 (I półrocze), tj. klasy A realizującej w ww. latach szkolnych trzeci i czwarty rok *innowacji* oraz klasy B – realizującej drugi i trzeci rok *innowacji*.

Na pierwszych lekcjach podstaw wojskowości i ratownictwa medycznego zapoznano uczniów klasy A i B z wymogami bezpiecznej realizacji zajęć praktycznych, wymaganiami edukacyjnymi i PZ z tych przedmiotów³⁴.

W roku szkolnym 2022/2023 w klasie A nierzetelnie udokumentowano realizację *innowacji*, gdyż zamiast przedmiotu podstawy wojskowości (uwzględnionego w ramowym planie nauczania) nauczyciel wpisywał do dziennika tematy innego przedmiotu pn. *edukacja wojskowa* oraz dokonał klasyfikacji (półrocznej i rocznej) uczniów z tego przedmiotu. Oceny z *edukacji wojskowej* zamieszczono w arkuszach ocen uczniów i na świadectwie ukończenia klasy trzeciej.

W dziennikach lekcyjnym klas A i B nie odnotowano tematyki trzech zajęć praktycznych zrealizowanych w ramach *innowacji*, mimo że (jak wynikało z wyjaśnień nauczyciela oraz relacji zamieszczonej na szkolnym Facebooku) w dniach 21 lutego, 5 kwietnia i 9 maja 2023 r. uczniowie z klasy A i B uczestniczyli w takich zajęciach prowadzonych przez żołnierzy 102. Batalionu Lekkiej Piechoty w Sandomierzu. Zagadnienia te zostały szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 212-228, 702-723, 809-813, 826-831)

W ramach oceniania bieżącego z podstaw wojskowości w roku szkolnym 2022/2023 ustalono uczniom klasy A oceny z następujących form: (1) sprawdzianu (dwa w roku z wagą trzy); (2) za ubiór, regulaminy i musztrę (średnio po dwie oceny z wagą dwa); (3) z odpowiedzi ustnej oraz (4) za zeszyt (średnio po jednej ocenie). W II półroczu ustalono uczniom oceny także w kategorii pn. *ocena jednostki wojskowej* (z wagą trzy). Uczniom nie ustalono ocen z *postawy wojskowej*, mimo że zgodnie z PZ (pkt 13) *nauczyciel na koniec każdego semestru wpisuje dodatkową indywidualną ocenę, za zaangażowanie, dyscyplinę i zachowanie na zajęciach z podstaw wojskowości*.

W I półroczu roku szkolnego 2023/2024 ustalono uczniom klasy A od trzech do czterech ocen bieżących. Każdy uczeń otrzymał ocenę ze sprawdzianu ze strzelania (średnio od jednej do dwóch ocen z wagą trzy), musztry i *postawy wojskowej*, niektórzy uczniowie uzyskali oceny celujące lub bardzo dobre za reprezentowanie szkoły. Oceny śródroczne i roczne wynikały ze średniej ważonej. Zgodnie z § 57 pkt 7 statutu Szkoły minimalna średnia ważona upoważniająca do wystawienia oceny dopuszczającej powinna wynosić co najmniej 1,75. Dwojgu uczniom (o średniej ocen 1,63 i 1,54) ustalono więc oceny niedostateczne.

Jedna uczennica uczestniczyła tylko w 41% zajęć. Zgodnie z § 60 ust.1 statutu Szkoły uczennica była klasyfikowana z podstaw wojskowości, gdyż uzyskała cztery oceny bieżące, co, jak wyjaśnił nauczyciel przedmiotu, stanowiło podstawę do ustalenia oceny śródrocznej. Pozostali uczniowie uczestniczyli w co najmniej 50% zajęć lekcyjnych. Frekwencja ośmiu uczniów (42% klasy) była wyższa niż 80%. Średnia ocen za I półrocze roku szkolnego 2022/2023 wyniosła 4,2; roczna 3,85; w I półroczu roku szkolnego 2023/2023 średnia wynosiła – 3,63.

W roku szkolnym 2022/2023 uczniom klasy B ustalono z podstaw wojskowości średnio po pięć ocen w I i II półroczu (tj. zachowano minimum wymagane statutem). Oceny te dotyczyły następujących kategorii: (1) sprawdzian ze strzelania, (2) sprawdzian teoretyczny (dwa w roku z wagą trzy), (3) kartkówka (jedna w roku z wagą dwa), (4) ubiór-regulaminy musztra (średnio po jednej ocenie z wagą dwa) oraz (5) zeszyt (waga jeden). Część klasy (siedmiu uczniów, tj. 30%) otrzymali także oceny za udział w poczcie sztandarowym i za reprezentowanie szkoły, niektórzy uczniowie

---

przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 50).

³⁴ Np. w roku szkolnym 2022/2023 w klasie drugiej przeprowadzono takie lekcje 5 września 2022 r.

otrzymali oceny niedostateczne w kategorii zachowanie-dyscyplina (z wagą trzy). Uczniom nie ustalono ocen z *postawy wojskowej*.

W pierwszym półroczu roku szkolnego 2023/2024 uczniom klasy B także ustalono ocenę śródroczną na podstawie średnio pięciu ocen bieżących, stosując analogiczne kategorie ocen jak w poprzednim roku szkolnym i wprowadzono dodatkowe kategorie: tj. *obóz szkoleniowy* (z wagą trzy), z którego ustalono 18 uczniom oceny celujące oraz *postawa wojskowa* (z wagą dwa), którą ustalono wszystkim uczniom. Oceny śródroczne i roczne wynikały ze średniej ważonej. Uczniowie uczestniczyli w co najmniej 50% zajęć lekcyjnych, frekwencja dziewięciu uczniów (45% klasy) była wyższa niż 80%. W roku szkolnym 2022/2023 średnia ocen śródrocznych z podstaw wojskowości wyniosła 3,04; zaś rocznych 3,16; w roku 2023/2024 – 3,8.

(akta kontroli str. 253-260, 702-768, 775-782, 863)

W ocenianiu bieżącym z podstaw wojskowości nauczyciel poszerzył i zmodyfikował kategorie ocen w stosunku do ustalonych w PZ z tego przedmiotu, stosował także inne wagi niektórych form oceniania, tj.:

- ustalano uczniom oceny za *udział w poczcie sztandarowym*, mimo że takiej formy nie przewidziano w PZ, zaś ocenom za *reprezentowanie szkoły* przypisano wagę trzy, mimo że w PZ zaplanowano inną wagę (dwa) dla ocen za uczestniczenie w imprezach szkolnych i pozaszkolnych;
- ocenom za *sprawdzian ze strzelania* przypisano wagę trzy, mimo że w PZ dla sprawdzianów praktycznych *strzelnica* przewidziano wagę dwa;
- ustalono uczniom *ocenę z obozu letniego* oraz *ocenę jednostki wojskowej* z wysoką wagą (trzy), mimo że formy takie nie zostały przewidziane w PZ, a wszystkim formom praktycznego sprawdzania umiejętności przypisano wagę dwa;
- tylko w I półroczu roku szkolnego 2023/2024 ustalono ocenę z *postawy wojskowej*, mimo że powinna być ona ustalana w każdym półroczu.

Z wyjaśnień nauczyciela podstaw wojskowości wynika, że *ocena jednostki* wynikała z postawy i zaangażowania uczniów biorących udział w zajęciach prowadzonych przez specjalistów ze 102. Batalionu Lekkiej Piechoty w Sandomierzu. Nauczyciel wyjaśnił także: *niezgodność zapisów w PSO Podstawy wojskowości z ocenami ustalonymi uczniom w roku szkolnym 2022/2023 i I półroczu 2023/2024 wiąże się z tym, że: a/ zaproponowałem młodzieży dodanie nowej kategorii ocen „wojsko-sprawdzian-strzelanie” w kategorii 3 obok kategorii „wojsko-strzelnica” w kategorii 2; b/ powyższe oceny nie wynikały ze sprawdzianu pisemnego, ponieważ go nie przeprowadzałem. Kategorię „sprawdzian” zastąpiłem kategorią „wojsko-sprawdzian strzelanie” w wadze 3; c/ dodatkowa kategoria „wojsko-udział w poczcie sztandarowym” dodana w związku z potrzebami w zakresie nagradzania uczniów za ich zaangażowanie na rzecz szkoły; d/ dodatkowa kategoria „wojsko-reprezentowanie szkoły” dodana w związku z potrzebami w zakresie nagradzania uczniów za ich zaangażowanie na rzecz szkoły. (...) Oceny z obozu letniego dla klasy II LO w roku szkolnym 2023/2024 (I półrocze) wynikały z zaangażowania uczniów podczas zajęć oraz realizacji wybranej tematyki z przedmiotu Podstawy wojskowości. Oceny nie były obowiązkowe, a o wpisie oceny decyzję podejmowali w sposób indywidualny uczniowie. (...) Klasy (...) w roku szkolnym 2022/2023 nie kwalifikowały się do wystawienia rzetelnej oceny w kategorii „Wojsko-postawa wojskowa”.*

(akta kontroli str. 787)

Z ratownictwa medycznego ustalono w I półroczu roku szkolnego 2023/2024 w klasie A dwie oceny bieżące tj. ocenę z *zadania na lekcji* (waga jeden) i kartkówki (waga dwa), średnia ocen wyniosła 4,0. Uczniowie uczestniczyli w co najmniej 50% zajęć lekcyjnych. Frekwencja ośmiu uczniów (42% klasy) mieściła się w granicach 80%-100%. W klasie B ustalono oceny śródroczne i roczne w roku szkolnym 2022/2023 na podstawie najczęściej trzech ocen bieżących, tj. oceny z kartkówki lub

zadania na lekcji (waga dwa), sprawdzianu i oceny z ćwiczenia praktycznego z zakresu udzielania pierwszej pomocy (z wagą trzy). Uczniowie udzielający się w PCK, wolontariacie lub dodatkowych zajęciach z pierwszej pomocy otrzymali dodatkowe oceny. Średnia ocen rocznych wynosiła w I półroczu 3,75, zaś roczna 3,5. Większość uczniów uczestniczyła w co najmniej 50% zajęć (siedmiu uczniów w ponad 80%). Jeden uczeń nie został sklasyfikowany w I półroczu (uczestniczył tylko w 47% zajęć i nie uzyskał żadnych ocen). W drugim półroczu, frekwencja ucznia nie uległa poprawie (średnia roczna – 46%), jednak, jak wynika z wyjaśnień nauczyciela przedmiotu, uczeń zaliczył zaległości i otrzymał trzy oceny cząstkowe, co stanowiło podstawę do ustalenia rocznej oceny klasyfikacyjnej.

(akta kontroli str. 253-260, 702-768, 775-782, 864)

W okresie objętym kontrolą zanotowano w szkolnym rejestrze wypadków 11 zdarzeń, żadne z nich nie było związane z realizacją innowacji *Podstawy wojskowości*.

(akta kontroli str. 847-849)

Szkoła zapewniła odpowiednią opiekę uczniom uczestniczącym w zajęciach na strzelnicy LOK. Wyjścia te były najczęściej dokumentowane na podstawie kart wycieczki, a w dziennikach lekcyjnych zaznaczano, że cała klasa uczestniczy w wyjeździe na strzelnicę. Karty wycieczek zawierały elementy wymagane § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2018 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki³⁵ i wzorem karty wycieczki stanowiącej załącznik do tego rozporządzenia, tj.: (1) nazwę szkoły; (2) cel wycieczki, (3) trasę wycieczki; (4) liczbę opiekunów; (5) środek transportu; (6) liczbę uczestników – przy czym listy te nie zawierały telefonów kontaktowych do rodziców uczniów, (7) program wycieczki, (8) oświadczenie opiekunów o przestrzeganiu przepisów bezpieczeństwa w czasie wycieczki, (9) podpisy kierownika i opiekunów wycieczki (telefon komórkowy kierownika wycieczki) oraz (10) zostały zatwierdzone przez zastępcę dyrektora Szkoły. W dwóch przypadkach wyjazd na strzelnicę LOK udokumentowano tylko w rejestrze wyjść grupowych³⁶. Liczba uczestników pozostających pod opieką jednego opiekuna nie przekraczała 20, opiekunowie prowadzili zajęcia w ramach *innowacji* i mieli uprawnienia do prowadzenia i nadzorowania strzelania z broni.

(akta kontroli str. 407-411, 440-459)

Zajęcia praktyczne realizowane przez kadrę zawodową 102. Batalionu Lekkiej Piechoty OT w Sandomierzu (w Szkole i jednostce wojskowej) nie były poprzedzone żadnymi formalnymi uzgodnieniami pomiędzy dowódcą tej jednostki a Dyrektorem Szkoły.

Zastępca Dyrektora wyjaśniła: *porozumienie o współpracy ze 102 Batalionem Lekkiej Piechoty WOT w Sandomierzu – w związku z realizacją zajęć praktycznych w ramach Podstaw wojskowości – nie zostało zawarte. Zajęcia praktyczne realizowane były na podstawie prośby wysłanej do Dowódcy 10. Świętokrzyskiej Brygady OT w Kielcach w dniu 05.01.2023r. o pomoc i wyrażenie zgody na organizację i prowadzenie zajęć teoretycznych i praktycznych przez kadrę zawodową ze 102 Batalionu Lekkiej Piechoty WOT w Sandomierzu (...) uznano, że odpowiedzialność za wyznaczenie personelu do prowadzenia zajęć z młodzieżą spoczywa na dowódcy jednostki. Ustawa o obronie Ojczyzny wskazuje powody zawieszenia i zwalniania żołnierzy ze służby wojskowej wskutek wykroczeń i przestępstw. (...) W zajęciach praktycznych oprócz kadry zawodowej z jednostki opiekę sprawowali nauczyciele naszej szkoły.*

(akta kontroli str. 665)

W latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 (I półrocze) odpowiednio średnio 25%, 26% 20% i 21% uczniów klas mundurowych korzystało w Szkole z pomocy

³⁵ Dz. U. poz. 1055.

³⁶ W dniach 17 i 24 października 2023 r.

psychologiczno-pedagogicznej. Tylko w przypadku siedmiu uczniów wymagało to częstego organizowania spotkań z psychologiem lub pedagogiem (co najmniej dwa razy w miesiącu), pozostali uczniowie korzystali z krótkich konsultacji, na które przeznaczono od 10 godzin do 22 godzin rocznie dla klasy. Żaden uczeń z klas mundurowych nie przedstawił orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, trzech uczniów przedstawiło opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej (z diagnozą dysleksja rozwojowa).

(akta kontroli str. 124-125)

Szkolny system doradztwa zawodowego obejmował działania prowadzone przez doradcę zawodowego, wychowawców klas oraz nauczycieli podstaw wojskowości i ratownictwa medycznego. W klasach mundurowych podejmowano zróżnicowane działania w tym zakresie, a mianowicie:

- prowadzono rozmowy i warsztaty mające na celu wskazanie możliwości lokalnego rynku pracy. Działania takie podejmowali najczęściej wychowawcy, uczniowie uczestniczyli także w szkoleniach organizowanych w Młodzieżowym Centrum Kariery w Sandomierzu;
- organizowano spotkania z przedstawicielami i studentami uczelni wojskowych, np. Wyższej Szkoły Wojsk Lądowych (31 marca 2022 r.), podchorążymi Lotniczej Akademii Wojskowej w Dęblinie (17 lutego 2023 r.);
- organizowano spotkania z przedstawicielami Wojskowej Komendy Uzupelnień (obecnie Wojskowego Centrum Rekrutacyjnego), na których uczniowie mogli poznać ścieżkę zawodową służby wojskowej (spotkania takie zorganizowano m.in. 5 października 2021 r., 28 lutego 2022 r.);
- umożliwiano chętnym uczniom udział w spotkaniach i prelekcjach poza Szkołą np. *Pikniku Wojskowym* promującym przystąpienie ochotników do służby wojskowej (21 maja 2022 r.), festynie edukacyjnym *Razem dla bezpieczeństwa* zorganizowanym przez Akademię Nauk Stosowanych im. E. Lipińskiego w Kielcach
- doradca zawodowy prowadził warsztaty zawodowe o tematyce związanej z wyborem przyszłej drogi zawodowej (np. sukces na rynku pracy, metody poszukiwania zatrudnienia).

(akta kontroli str. 124-147)

2. Realizacja całości treści programowych z ratownictwa medycznego w klasie A (przewidzianych do realizacji w pierwszym, drugim i czwartym roku nauczania) nie jest zdaniem NIK zagrożona. Z zaplanowanych 90 godzin, przeprowadzono do końca I półrocza 2023/2024 – 80 godzin, w ramach których uwzględniono ponad 90% treści nauczania.

(akta kontroli str. 119, 212-228)

Wymiar godzinowy i tematyczny podstaw wojskowości (w ramach trzech lat nauczania) nie został w klasie A w pełni zrealizowany, a mianowicie:

- w programie podstaw wojskowości przewidziano realizację ok. 150 godzin przedmiotu w pierwszych trzech latach nauczania. Jednak w latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 zrealizowano w klasie A tylko 102 godziny (wynikało to ze zmniejszenia wymiaru godzin w klasie III o dwie godziny, co szerzej opisano w pierwszym obszarze *Wystąpienia pokontrolnego*). W czwartym roku realizacji *innowacji* zaplanowano 1,5 godziny tygodniowo, co nie pozwoli na realizację 195 godzin zaplanowanych w całym cyklu nauczania;
- w pierwszym i w drugim roku zrealizowano 68 godzin zajęć teoretycznych. Nie zrealizowano zaplanowanej tematyki zajęć dla drugiego roku nauczania dotyczących działów: rozpoznanie i armie państw sąsiednich oraz łączność (w sumie osiem godzin). Wynikało to z prowadzenia zajęć na tematy nieprzewidziane w programie (np. *Polskie pola bitew w wiekach średnich*, *Legiony Piłsudskiego*) oraz przeznaczenia większej liczby godzin niż na musztrę

- indywidualną i zespołową. W roku szkolnym 2021/2022 w ramach zajęć praktycznych zorganizowano trzy wyjazdy na strzelnicę LOK³⁷;
- w trzecim roku nauczania zrealizowano ok. 37% zaplanowanych treści (w ramach zagadnienia musztra i regulaminy zrealizowano 50% zaplanowanej tematyki, obrona przed bronią masowego rażenia – 17%, szkolenie strzeleckie – 19%, terenoznawstwo – 25%, wychowanie fizyczne – 40%, szkolenie taktyczne – 0%, powszechna obrona przeciwlotnicza – 0%, rozpoznanie i armie państw sąsiednich – 33%, łączność – 33%, ochrona środowiska – 0%). Analiza zrealizowanej tematyki zajęć wskazuje, że wdrożono w trzecim roku treści ujęte w Programie CWKM. W związku z tym realizowano nowe tematy (które nie były przewidziane w *innowacji*), a także powtarzano niektóre zagadnienia zrealizowane w pierwszym roku *innowacji*. W roku szkolnym 2022/2023 zorganizowano trzy wyjazdy na strzelnicę LOK³⁸.

W programie *innowacji* zaplanowano realizację części zajęć w jednostce wojskowej (jeden raz w miesiącu), tj. w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 powinno odbyć się po osiem takich szkoleń. Zajęcia takie zorganizowano tylko w roku szkolnym 2022/2023. Uczniowie uczestniczyli w zorganizowanych w Szkole warsztatach prowadzonych przez kadrę zawodową żołnierzy 10. Świętokrzyskiej Brygady Obrony Terytorialnej 102. Batalionu Lekkiej Piechoty (21 lutego i 5 kwietnia 2023 r.) oraz w jednych zajęciach zorganizowanych na terenie ww. jednostki wojskowej (9 maja 2023 r.). Brak dokumentacji tych zajęć (co powyżej zostało szerzej opisane) nie pozwolił na określenie dokładnego ich programu. Nauczyciel podstaw wojskowości wyjaśnił: *zajęcia z młodzieżą prowadziło 6 żołnierzy zawodowych: 1 oficer, 2 podoficerów i 3 szeregowych. Tematyka zajęć: terenoznawstwo (topografia); szkolenie taktyczne; musztra indywidualna i zespołowa; szkolenie strzeleckie. Metody prowadzenia zajęć: teoretyczna, praktyczna, praca w grupach.*

(akta kontroli str. 21-31)

Zrealizowano zaplanowany w programie obóz letni (obejmujący także zajęcia poligonowe). W pierwszym roku nauki uczniowie uczestniczyli w wakacyjnym poligonie młodzieżowym zorganizowanym przez Komendę Hufca Związku Harcerstwa Polskiego w Sandomierzu (od 1 do 11 lipca 2021 r.). Wszyscy uczniowie z klasy A uczestniczyli w roku szkolnym 2021/2022 (od 24 do 27 maja 2022 r.) w obozie survivalowym na którym zrealizowano ok. 32 godzin szkolenia z zakresu taktyki, technik linowych oraz szkolenia ogniowego (uczestnicy obozu otrzymali certyfikaty udziału).

(akta kontroli str. 817-825)

W klasie B zagadnienia przewidziane w ramach ratownictwa medycznego (zaplanowane w pierwszym i drugim roku nauczania) zostały zrealizowane zgodnie z programem. Zaplanowano realizację 60 godzin i wymiar został dotrzymany (zrealizowano 67 godzin i wszystkie zaplanowane treści).

Podstawy wojskowości także były realizowane planowo. W ciągu dwóch pierwszych lat zrealizowano 61 godzin (zaplanowano 60), a w I półroczu roku szkolnego 2023/2024 – 43 godziny (w ciągu roku powinno być zrealizowanych 90 godzin). Nie zostały jednak zrealizowane treści zaplanowane w pierwszym i drugim roku *innowacji* dotyczące: ochrony przed bronią masowego rażenia, terenoznawstwa, szkolenia taktycznego i łączności. Wynikało to z przeznaczenia większej liczby godzin na musztrę indywidualną i zespołową (30 zamiast 22 zaplanowanych) oraz podejmowania zagadnień nieobjętych programem (np. *Polskie pola bitew w czasie I i II wojny światowej*). W latach szkolnych 2021/2022-2022/2023 uczniowie uczestniczyli w odpowiednio dwóch i czterech wyjazdach na strzelnice sportową

³⁷ W dniach 20 października 2021 r. 17 kwietnia i 12 maja 2022 r.

³⁸ W dniach 27 października 2022 r., 24 listopada 2022 r. i 17 maja 2023 r.

LOK³⁹. W roku szkolnym 2022/2023 uczniowie uczestniczyli w zajęciach praktycznych prowadzonych przez żołnierzy 102. Batalionu Lekkiej Piechoty (wcześniej opisanych szczegółowo). Wszyscy uczniowie uczestniczyli w roku szkolnym 2022/2023 w wakacyjnym obozie poligonowym.

(akta kontroli str. 817-825)

Nauczyciel wyjaśnił: *zagadnienia w klasie I LO w ramach innowacji pedagogicznej Podstawy wojskowości obowiązującej od roku szkolnego 2021/2022 obejmowały swoim zakresem oprócz tematyki działań wskazanych w innowacji również zagadnienia zawarte w materiałach do samokształcenia z historii wojskowości do programu nauczania przedmiotu Edukacja wojskowa. Kontynuacja przedmiotu oraz treści programowej będzie realizowana w następnym roku szkolnym. Klasa II LO w roku szkolnym 2022/2023 w związku z koniecznością dodatkowego doskonalenia Musztry i regulaminów potrzebowała więcej godzin. Kontynuacja przedmiotu oraz treści programowej będzie realizowana w następnym roku szkolnym.*

(akta kontroli str. 783)

3. W okresie objętym kontrolą podstawy wojskowości prowadzone były przez nauczyciela o kwalifikacjach do nauczania tego przedmiotu, zgodnych z określonymi w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli⁴⁰ oraz poprzednio obowiązującym rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli⁴¹. Nauczyciel legitymował się bowiem dyplomem studiów magisterskich *Wychowanie fizyczne* na kierunku nauczycielskim oraz ukończył studia podyplomowe *Edukacja dla bezpieczeństwa*. Nie bez znaczenia było także doświadczenie wojskowe nabyte podczas pełnienia kilkunastoletniej zawodowej służby wojskowej. Nauczyciel ten uczestniczył przed okresem objętym kontrolą w pięciu szkoleniach specjalistycznych, w tym posiadał uprawnienia do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy (były one ważne do 30 czerwca 2016 r.). Ukończył kurs instruktora strzelectwa bojowego prowadzony przez Polski Związek Strzelectwa Sportowego (9 marca 2022 r. uzyskał zaświadczenie o jego ukończeniu) i uzyskał uprawnienia *prowadzącego strzelanie*, określone w § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 marca 2000 r. w sprawie wzorcowego regulaminu strzelnic⁴², do prowadzenia i nadzorowania strzelania.

(akta kontroli str. 404, 406, 407-408)

Prowadzenie ratownictwa medycznego powierzono innemu nauczycielowi, który posiadał, analogiczne do opisanych wyżej, uprawnienia do nauczania wychowania fizycznego, edukacji dla bezpieczeństwa i uzyskał uprawnienia *prowadzącego strzelanie*. Ukończył także kursy specjalistyczne oraz studia podyplomowe w zakresie edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną. Nauczyciel ten uczestniczył, przed okresem objętym kontrolą, w dwóch szkoleniach specjalistycznych, tj. kursie kwalifikowanej pierwszej pomocy (30 listopada 2013 r. uzyskał tytuł ratownika) oraz szkolenie dające uprawnienia do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy (były one ważne do 30 czerwca 2016 r.). W okresie objętym kontrolą nie posiadał więc uprawnień, do nauczania podstaw ratownictwa medycznego wymaganych § 11 rozporządzenia z 2017 r. i 2023 r. w sprawie kwalifikacji nauczycieli, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 404, 405, 409, 661-662)

³⁹ W dniach 13 kwietnia i 31 maja 2022 r., 20 października 2022 r., 3 listopada 2022 r., 14 marca i 29 maja 2023 r.

⁴⁰ Dz. U. poz. 2102, dalej: rozporządzenie z 2023 r. w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

⁴¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289, ze zm., dalej: rozporządzenie z 2017 r. w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

⁴² Dz. U. Nr 18, poz. 234, ze zm.

4. Za lata szkolne 2021/2022 i 2022/2023 przedstawiano na posiedzeniach Rady Pedagogicznej Szkoły sprawozdania z realizacji *innowacji*, które przygotowywali nauczyciele prowadzący zajęcia lub wychowawcy klas mundurowych. Dokumenty te zawierały ogólne informacje o uczniach, zajęciach zorganizowanych poza szkołą (np. na strzelnicy LOK), udziale uczniów w uroczystościach patriotycznych i wojskowych, spotkaniach z przedstawicielami lokalnych jednostek wojskowych, obozach wakacyjnych oraz konkursach sportowych i obronnych. Sprawozdania dotyczące realizacji *innowacji* w klasach I-III Liceum w roku szkolnym 2022/2023 zawierały błędną informację o liczbie godzin przeznaczonych na realizację podstaw wojskowości (wskazano cztery godziny w całym cyklu nauczania dla wszystkich klas, mimo że zaplanowano 6,5 godziny), nie wskazano także, że w klasie trzeciej realizowano zajęcia edukacji wojskowej zamiast *innowacji*, a w klasie drugiej nie została w pełni zrealizowana zaplanowana tematyka zajęć.

(akta kontroli str. 429-439)

Zastępca Dyrektora wyjaśniła: w sprawozdaniu z realizacji *innowacji* *Podstawy wojskowości* za rok szkolny 2022/2023 w klasie trzeciej popełniony został błąd wskazując, że realizowany był w pełni program *innowacji* w wymiarze 1 godziny w wymiarze czteroletnim, mimo że w klasie trzeciej zrealizowano inną liczbę godzin, a ogółem zaplanowano 6,5 godz. tego przedmiotu. Nauczyciel nie wskazał zmian programowych pomimo ich uzgodnienia. W sprawozdaniu z realizacji *innowacji* *Podstawy wojskowości* w klasie drugiej za rok szkolny 2022/2023 nauczyciel wskazał, że zrealizował program zajęć mimo modyfikacji i akceptacji. Zmiany wynikały z potrzeby dodatkowego doskonalenia aktywności uczniów w postaci *Musztry regulaminów* (...).

(akta kontroli str. 844-845)

Działania podejmowane w ramach *innowacji* zostały uwzględnione także w sprawozdaniach wychowawców z realizacji planu wychowawczo-profilaktycznego. W sprawozdaniu wskazywano jakie potrzeby uczniów zespołu klasowego uwzględniono w działaniach wychowawczych, jakie działania były podejmowane wobec uczniów, którzy mają niezadowalającą frekwencję, a także mocne i słabe strony zespołu klasowego.

(akta kontroli str. 489, 518-524, 532-539, 571-581, 628-642)

Dyrektor wyjaśniła: *monitorowanie realizacji innowacji* *Podstawy wojskowości* odbywa się na podstawie sprawozdań wychowawców z działalności klasy w danym roku szkolnym. Skuteczność kształcenia obronnego w szkole mierzono na podstawie: wyników strzelania na strzelnicy; szkolenia z zakresu musztry; zaproszenia na uroczystości wojskowe; zaproszenia na stałe uroczystości patriotyczne; otrzymane certyfikaty za uczestnictwo w obozach szkoleniowych; analizy i oceny postawy wojskowej ucznia; udziału w zawodach sprawnościowo-obronnych, sprawdzianach biegowych z wychowania fizycznego, (...), uczestnictwie w Szkolnym Klubie Sportowym, pokazach musztry paradnej.

(akta kontroli str. 658)

Na podstawie wyników klasyfikacji rocznej uczniów z trzech klas realizujących *innowację* w roku szkolnym 2022/2023 ustalono, że były one bardzo zróżnicowane (tj. tylko w jednej klasie można je uznać za w pełni zadowalające). W jednej z klas oceny bardzo dobre z podstaw wojskowości uzyskało 80% klasy (24 uczniów), a 63% uzyskało oceny co najmniej dobre przy co najmniej dostatecznych wynikach nauczania z wybranych czterech przedmiotów (19 uczniów)⁴³. Natomiast w innej klasie takich uczniów było jedynie 15% (trzech uczniów).

⁴³ W obliczaniu ww. średniej ocen uwzględniono oceny z języka polskiego i matematyki, przedmiotów realizowanych na poziomie rozszerzonym oraz ocenę z wychowania fizycznego.

Zastępca Dyrektora wyjaśniając przyczyny trudności występujące w drugiej z wymienionych wyżej klas wyjaśniła: *Wyniki testów przeprowadzone w klasie (...) jednoznacznie wskazały na braki z poprzedniego etapu edukacyjnego (...). Większość uczniów nie pracuje systematycznie, obserwuje się brak sumienności i obowiązkowości. Kolejną przyczyną jest niska frekwencja. (...). Nauczyciel Podstaw wojskowości po przeanalizowaniu wyników ze swojego przedmiotu podał przyczyny niezadawalających ocen w obecnej klasie (...) LO. Wyniki są zdecydowanie niższe w porównaniu z innymi rocznikami klas mundurowych.* Zastępca Dyrektora podała również, że przyczynami niezadawalających ocen było traktowanie przedmiotu podstawy wojskowości jako uzupełniającej oraz brak aktywności na zajęciach. Jednocześnie wskazała, że zostały podjęte działania w celu poprawy wyników w nauce.

(akta kontroli str. 666-667)

Niemal wszyscy uczniowie klas mundurowych uczestniczyli w różnych uroczystościach lub przedsięwzięciach patriotycznych oraz wojskowych. Uczniowie brali udział m.in. w obchodach Narodowego Święta Niepodległości, Konstytucji 3 Maja, akcjach *Szkoła do Hymnu* i *Żywa flaga* oraz kwestach na rzecz odnowy sandomierskich nekropolii. Ponadto uczniowie uczestniczyli w uroczystościach wojskowych takich jak obchody 66. rocznicy powstania 3. Batalionu Radiotechnicznego w Sandomierzu oraz uroczyste otwarcie Ronda Sandomierskich Radiotechników.

W ocenie NIK należy uznać wskaźnik określający udział uczniów uroczystościach lub przedsięwzięciach patriotycznych/wojskowych za wysoki w klasie czwartej, z której aż 95% uczniów uczestniczyło w co najmniej dwóch przedsięwzięciach patriotycznych w każdym roku kształcenia⁴⁴ oraz zadowolający w pozostałych klasach w których wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 83%, 70% oraz 80%⁴⁵.

Uczniowie klas mundurowych kilkakrotnie uczestniczyli w różnych formach rywalizacji w zakresie umiejętności sportowo-obronnych. W roku szkolnym 2023/24 pięciu uczniów klasy IV uczestniczyło w strategicznej grze miejskiej *Sandomierz Crime Story* oraz w grze terenowej *Kandydat* organizowanych przez Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach. Uczniowie klasy II i III uczestniczyli w zawodach sportowych *Bieg Fair Play* organizowanych przez Polski Komitet Olimpijski, a uczniowie z klasy III ponadto w ćwiczeniach Powiatowego i Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego. W roku szkolnym 2022/23 trzech uczniów z klasy III brało udział w rywalizacji organizowanej przez Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach pod hasłem *Razem dla bezpieczeństwa*.

Należy więc uznać, że poziom udziału uczniów w różnych formach rywalizacji w zakresie umiejętności sportowo-obronnych nie był zadowolający, gdyż wśród wymienionych wyżej aktywności brakowało zawodów typowo związanych z obronnością (np. zawodów strzeleckich, ratownictwa medycznego itp.). Ponadto wyżej opisane aktywności dotyczyły niewielkiej grupy uczniów, którzy mogli uczestniczyć w kilku formach rywalizacji np. trzech uczniów z klasy IV uczestniczyło w dwóch formach współzawodnictwa.

Nie wszystkie zaplanowane przez Szkołę efekty wdrożenia *innowacji* zostaną osiągnięte tj.:

- co prawda duża część uczniów planuje związać swoją przyszłość ze służbami mundurowymi, jednak jak wynika z deklaracji uczniów, którzy w roku szkolnym 2023/2024 ukończą Szkołę, tylko 20% z nich (zamiast 40% planowanych) myśli o uczelni związanej z wojskowością;

⁴⁴ W każdym pełnym roku kształcenia, tj. 2021/22 i 2022/23, bez roku szkolnego 2020/21, w którym obowiązywało zdalne nauczanie z uwagi na pandemię COVID-19.

⁴⁵ W każdym pełnym roku kształcenia, tj. 2021/22 i 2022/23, a w klasie I dane za pierwszy semestr roku szkolnego 2023/24.

- średnia frekwencja uczniów w klasach I-IV wyniosła w roku szkolnym 2023/2024 odpowiednio 78%, 76%, 75% i 73%, tj. nie udało się osiągnąć planowanej 90% frekwencji;
- wyniki nauczania klasy kończącej Szkołę w roku szkolnym 2023/2024 są niezadawalające.

(akta kontroli str. 423, 860)

5. Znaczna część uczniów aktualnie uczęszczających do Liceum wiąże swoją przyszłość z wojskiem oraz służbami mundurowymi. Z przeprowadzonej wśród uczniów klas wojskowych ankiety wynika, że po zakończeniu kształcenia w klasie mundurowej 81,3% uczniów z klasy pierwszej, 41,7% uczniów z drugiej, 75% uczniów z trzeciej oraz 53,3% uczniów kończących Szkołę planuje podjąć służbę podstawową w ramach dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej lub dalsze kształcenie w tym kierunku. Biorący udział w badaniu uczniowie po odbyciu służby podstawowej oraz złożeniu przysięgi wojskowej planują zostać żołnierzami rezerwy, żołnierzami zawodowymi lub zasilić szeregi Wojsk Obrony Terytorialnej. Jedynie 9% ankietowanych nie planuje drogi związanej z wojskowością i służbami mundurowymi.

(akta kontroli str. 460)

6. Zgodnie z art. 23 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego⁴⁶, Dyrektor w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 opracowywał na każdy rok szkolny plan nadzoru pedagogicznego, który przedstawiał na zebraniu Rady Pedagogicznej Szkoły w terminie do dnia 15 września roku szkolnego, którego dotyczył plan. Plany nadzoru pedagogicznego sporządzone w okresie objętym kontrolą opracowywane były z uwzględnieniem wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w szkole lub placówce w poprzednim roku szkolnym oraz podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa, o których mowa w art. 60 ust. 3 pkt 1 Prawa oświatowego. Plany nadzoru sporządzone na lata szkolne 2021/2022-2023/2024 zawierały wszystkie elementy wyszczególnione w art. 23 ust. 3 rozporządzenia, tj. tematykę i terminy przeprowadzania kontroli, o której mowa w § 22 ust. 1 pkt 2; zakres wspomaganie nauczycieli w realizacji ich zadań, o którym mowa w § 22 ust. 1 pkt 3 oraz plan obserwacji, o której mowa w § 22 ust. 3 pkt 2. Natomiast plan nadzoru pedagogicznego sporządzony na rok szkolny 2020/2021 obok wymienionych powyżej elementów zawierał dodatkowo przedmiot ewaluacji wewnętrznej⁴⁷ oraz termin jej przeprowadzenia, a także zakres monitorowania, o którym mowa w § 22 ust. 1 pkt 4 zgodnie z treścią obowiązującego wówczas art. 23 ust. 3 rozporządzenia w sprawie nadzoru. Plany nadzoru pedagogicznego nie odnosiły się bezpośrednio do realizowanej w klasach mundurowych *innowacji*. Z ww. planów oraz sprawozdań z nadzoru pedagogicznego wynikało, że szczególnie w latach szkolnych 2020/2021 i 2021/2022 w Szkole dbano o bezpieczne funkcjonowanie w okresie pandemii Covid-19 kontrolując prawidłowość zapewnienia bezpieczeństwa młodzieży podczas zajęć organizowanych na terenie szkoły i poza nią.

Dyrektor w latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 w terminie do dnia 31 sierpnia, przedstawiał na zebraniu rady pedagogicznej wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego, zgodnie z § 24 rozporządzenia w sprawie nadzoru. Ponadto zgodnie z art. 69 ust. 7 Prawa oświatowego, Dyrektor przedstawiał Radzie Pedagogicznej Szkoły nie rzadziej niż dwa razy w roku szkolnym, ogólne wnioski wynikające ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego oraz informacje o działalności szkoły (każdorazowo po I i II półroczu). W roku szkolnym 2023/2024 ogólne wnioski wynikające ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego oraz

⁴⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 15.

⁴⁷ Dotyczącej analizy, czy procesy edukacyjne mające charakter zorganizowany w sposób sprzyjający uczeniu się.

informacje o działalności szkoły Zastępca Dyrektora przedstawiła Radzie Pedagogicznej w dniu 22 stycznia 2024 roku.

(akta kontroli str. 472-484, 501-506, 507-514, 545-546, 558-568, 600-608, 609-627)

Realizacja innowacji pedagogicznej *Podstawy wojskowości* w latach szkolnych 2020/21 do 2023/24 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych) nie była objęta kontrolami zewnętrznymi lub audytem.

(akta kontroli str. 644-649)

Zgodnie z § 45 ust. 9 pkt 1 statutu Szkoły w przypadku naruszenia praw ucznia, uczniowi i jego rodzicom przysługuje prawo wniesienia skargi do dyrektora szkoły w przypadku naruszenia praw ucznia przez nauczyciela lub innego pracownika szkoły. Skarga może być wniesiona pisemnie lub ustnie do protokołu (§ 45 ust. 9 pkt 1). Natomiast stosownie do § 13 ust. 4 statutu uczniowie i rodzice uczniów mają możliwość przekazywania swoich wniosków do skrzynki wniosków dotyczących funkcjonowania i bezpieczeństwa, znajdującej się w recepcji szkolnej.

(akta kontroli str. 229-252, 681-701)

W Zespole nie prowadzono rejestru skarg i wniosków, o którym mowa w art. 254 Kodeksu postępowania administracyjnego⁴⁸. Analiza książki korespondencji nie wskazywała by w okresie objętym kontrolą, tj. w latach 2020/2021 do 2023/2024 wpłynęły pisma, o charakterze skargi lub wniosku, dotyczące klas mundurowych.

Dyrektor wyjaśniła: *W szkole nie był prowadzony rejestr skarg i wniosków. Skargi, o których mowa w § 45 ust. 9 Statutu Szkoły nie wpływały do Dyrektora Szkoły.*

Rejestr skarg i wniosków został założony w Szkole w trakcie kontroli NIK (14 lutego 2024 r.).

(akta kontroli str. 643, 676-677)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dyrektor dopuścił do nierzetelnego dokumentowania realizacji innowacji *Podstawy wojskowości* w roku szkolnym 2022/2023, gdyż:

- niezgodnie z ramowym planem nauczania dla klasy Liceum, która rozpoczęła naukę w roku szkolnym 2020/2021, arkuszem organizacji Szkoły na rok szkolny 2022/2023 (aneks nr 2) oraz programem *innowacji*, wprowadzono do dziennika lekcyjnego, arkuszy ocen i świadectw promocyjnych uczniów nieprawidłową nazwę przedmiotu tj. *edukacja wojskowa* zamiast *Podstawy wojskowości*.

(akta kontroli str. 702-723, 834-838, 854-855)

Z wyjaśnień złożonych przez nauczyciela wynika, że realizował zajęcia zgodnie z nazwą przedmiotu z otrzymanego przydziału zajęć wprowadzonego do dziennika⁴⁹.

(akta kontroli str. 787, 865-869)

Zastępca Dyrektora wyjaśniła: *w klasie trzeciej Liceum Ogólnokształcącym w roku szkolnym 2022/2023 realizowano innowację pedagogiczną pn. Podstawy wojskowości. Przedmiot edukacja wojskowa ujęty był w arkuszu organizacyjnym Zespołu Szkół Gastronomicznych i Hotelarskich im. KEN na rok szkolny 2022/2023 - projekt majowy. W Aneksie nr 2 do arkusza organizacji 2022/2023 z dn. 19.09.2022 r. nastąpiła zmiana nazwy przedmiotu w szkolnym planie nauczania klasy 3 LO w związku z zakończeniem realizacji Programu „Certyfikowane Wojskowe Klasy Mundurowe” (...) w miejsce zajęć Edukacja wojskowa wprowadzono Podstawy wojskowości realizowane jako innowacja pedagogiczna. Liczba godzin przydzielonych nauczycielowi pozostała*

⁴⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 775, ze zm.

⁴⁹ Przydział czynności na rok szkolny 2022/2023 (potwierdzenie przyjęcia 28 sierpnia 2022 r.).

niezmieniona. W Dzienniku elektronicznym Synergia Librus nie dokonano zmiany nazwy stąd w arkuszu ocen tej klasy widnieje błędna nazwa przedmiotu. 24.01.2024 r. Zastępca dyrektor szkoły upoważniła wychowawcę klasy do sprostowania błędów w arkuszach i świadectwach uczniów.

(akta kontroli str. 787)

Wychowawca klasy naniósł ww. zmianę w arkuszach ocen tej klasy.

(akta kontroli str. 838)

- nierzetelnie udokumentowano w dziennikach lekcyjnych dwóch klas mundurowych, których dokumentacja była analizowana, realizację zajęć praktycznych przeprowadzonych w dniach 21 lutego, 5 kwietnia 2023 r. i 9 maja 2023 r. w ramach *innowacji*. Jak wyjaśnił nauczyciel prowadzący podstawy wojskowości, w pierwszych dwóch dniach w Szkole były prowadzone zajęcia warsztatowe przez kadrę zawodową żołnierzy 10. Świętokrzyskiej Brygady Obrony Terytorialnej 102. Batalionu Lekkiej Piechoty, zaś 9 maja zajęcia takie odbyły się na terenie jednostki wojskowej. Jednak w dziennikach lekcyjnych nie zostały wpisane ww. zajęcia, natomiast wpisano tematy zajęć lekcyjnych, które powinny się wówczas odbyć (np. fizyka: *Więcej o efekcie Dopplera*; język niemiecki: *zadania interaktywne*; historia: *nowe nurty polityczne*; język angielski: *Grammar in context*; matematyka: *powtórzenie wiadomości*).

(akta kontroli str. 809-813, 826-831)

Nauczyciel wyjaśnił: *zajęcia wojskowe (...) były realizowane (...) na terenie szkoły przez 102 Batalion Lekkiej Piechoty. Trudno mi odpowiedzieć na pytanie o wpisach tematyki przez nauczycieli do dziennika Librus w tym dniu.*

(akta kontroli str. 788)

Zastępca Dyrektora wyjaśniła: *(...) innowacja podstawy wojskowości jest realizowana w korelacji z innymi przedmiotami. Jeżeli nauczyciel w swoim rozkładzie nauczania przewidział temat korespondujący z prowadzonymi zajęciami w klasach mundurowych i uznał za zrealizowany to odnotował to w Dzienniku zajęć Librus lub gdy odrobił te zajęcia w innym czasie.*

(akta kontroli str. 844)

Wyjaśnienia Zastępcy Dyrektora nie zasługują na uwzględnienie, gdyż zgodnie z § 8 ust. 3 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji, w dzienniku lekcyjnym prowadzonym przez szkołę wpisuje się tematy przeprowadzonych zajęć edukacyjnych.

2. Dyrektor dopuścił do niezrealizowania programu podstaw wojskowości zaplanowanego w ramach trzech lat programu *innowacji*, a mianowicie:

- w latach szkolnych 2020/2021-2022/2023 zrealizowano w klasie A tylko 102 godziny zamiast zaplanowanych 150 godzin;
- w pierwszym i w drugim roku zrealizowano 68 godzin zajęć teoretycznych. Nie zrealizowano zaplanowanej tematyki zajęć dla drugiego roku nauczania dotyczących działów: rozpoznanie i armie państw sąsiednich oraz łączność (20%) gdyż zwiększono liczbę godzin przeznaczonych na musztrę indywidualną i zespołową oraz wprowadzono tematykę nieprzewidzianą w programie *innowacji*;
- w trzecim roku nauczania zrealizowano ok. 37% zaplanowanych treści (w ramach zagadnienia musztra i regulaminy zrealizowano 50% zaplanowanej tematyki, obrona przed bronią masowego rażenia – 17%, szkolenie strzeleckie – 19%, terenoznawstwo – 25%, wychowanie fizyczne – 40%, szkolenie taktyczne – 0%, powszechna obrona przeciwlotnicza – 0%, rozpoznanie i armie państw sąsiednich – 33%, łączność – 33%, ochrona środowiska – 0%). Wynikało to ze zmniejszenia wymiaru godzin (o dwie godziny tygodniowo) w stosunku do planowanego.

Nauczyciel wyjaśnił: *zagadnienia (...) w ramach innowacji pedagogicznej Podstawy wojskowości obowiązującej od roku szkolnego 2020/2021 ze względu na potrzeby zgłaszane przez uczniów obejmowały swoim zakresem oprócz tematyki działów wskazanych w innowacji również zagadnienia zawarte w materiałach do samokształcenia z historii wojskowości do programu nauczania przedmiotu Edukacja wojskowa w celu uatrakcyjnienia tematyki zajęć. (...) tematy obejmowały swoim zakresem inne zagadnienia, ponieważ tematykę realizowałem zgodnie z nazwą przedmiotu. Od roku szkolnego 2022/2023 wdrożyłem wybraną tematykę z 'Zakresu programowego szkolenia realizowanego w ramach innowacyjnych programów przysposobienia obronnego lub edukacji dla bezpieczeństwa oraz programów szkolenia członków organizacji pozarządowych' (...).*

(akta kontroli str. 783)

Zastępca Dyrektora wyjaśniła: *nauczyciele monitorują realizację podstawy programowej ze swojego przedmiotu, w sytuacji zagrożenia niezrealizowania zobowiązani są poinformować dyrektora. Dyrektor podejmuje decyzję o możliwościach nadrobienia zaległych treści.*

(akta kontroli str. 844)

3. W okresie objętym kontrolą Dyrektor powierzył nauczanie przedmiotu ratownictwo medyczne w ramach *innowacji* nauczycielowi, który nie posiadał wystarczających kwalifikacji do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy w szkołach, gdyż jego zaświadczenie o ukończeniu szkolenia do prowadzenia tych zajęć utraciło ważność z dniem 30 czerwca 2016 r.

(akta kontroli str. 404, 405, 409)

Zgodnie z § 11 rozporządzeń z 2017 r. i z 2023 r. w sprawie kwalifikacji nauczycieli, kwalifikacje do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy w szkołach posiada osoba, która legitymuje się zaświadczeniem potwierdzającym posiadanie przygotowania do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, uzyskanym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym⁵⁰. Natomiast stosownie do § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2009 r. w sprawie przygotowania nauczycieli do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy⁵¹, zaświadczenie takie jest ważne przez okres pięciu lat od dnia wydania.

Zastępca Dyrektora wyjaśniła: *Dyrektor Szkoły uznał, że [nauczyciel- dop. NIK] uzyskał kwalifikacje do nauczania przedmiotu Podstawy ratownictwa medycznego na podstawie przedstawionych dokumentów: – zaświadczenie o ukończeniu szkolenia do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy z dn. 01.07.2011r. (...) ważne do 30.06.2016 r.; – świadectwo ukończenia studiów podyplomowych w zakresie Edukacja dla bezpieczeństwa – studia kwalifikacyjne w roku 2012, w ramach których realizował przedmiot: Podstawy ratownictwa sanitarnego i medycznego; – zaświadczenie o ukończeniu kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy i uzyskaniu tytułu ratownika org. przez SANNORT Sp. z o.o. Sandomierz, z dn. 30.11.2013 r. Na zaświadczeniu nie wykazano daty ważności. Ponadto Zastępca Dyrektora powołała się na § 27 rozporządzenia z 2017 r. w sprawie kwalifikacji nauczycieli, zgodnie z którymi nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie rozporządzenia na podstawie mianowania, którzy spełniali wymagania kwalifikacyjne na podstawie dotychczasowych przepisów, zachowują nabyte kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela oraz § 28 ww. rozporządzenia, zgodnie z którym nauczyciele zatrudnieni w dniu wejścia w życie rozporządzenia, którym na podstawie dotychczasowych przepisów uznano*

⁵⁰ Dz.U. z 2023 r. poz. 1541, ze zm.

⁵¹ Dz. U. Nr 139, poz. 1132.

ukończony kierunek (specjalność) studiów za zbliżony do nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć, zachowują nabyte kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki.

(akta kontroli str. 661-662)

Nie można zgodzić się z wyjaśnieniami Zastępcy Dyrektora, że posiadane przez nauczyciela zaświadczenie o ukończeniu kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy i uzyskaniu tytułu ratownika z dnia 30 listopada 2013 r. uprawniało go do nauczania przedmiotu podstawy ratownictwa medycznego. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że zgodnie z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19 marca 2007 r. w sprawie kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy⁵², zaświadczenie jest ważne przez okres trzech lat od dnia jego wydania, a tym samym w dniu wejścia w życie rozporządzenia z 2017 r. w sprawie kwalifikacji nauczycieli, tj. 1 września 2017 r. upłynął termin jego ważności. Ponadto zgodnie z przytoczonymi wyżej przepisami kurs w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy i uzyskanie tytułu ratownika nie daje kwalifikacji do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy w szkołach, a jedynie może uprawniać do prowadzenia szkoleń czy kursów obejmujących ww. tematykę.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą w Szkole realizowano zajęcia teoretyczne w ramach *innowacji*, zajęcia na strzelnicy LOK, obozy poligonowe i survivalowe dla uczniów klas mundurowych. Zrealizowano tylko trzy zajęcia praktyczne prowadzone przez zawodową kadrę wojskową (z 16 zaplanowanych). Zajęcia te nie zostały prawidłowo udokumentowane w dziennikach lekcyjnych dwóch klas, których dokumentacja była badana. Stwierdzone nieprawidłowości polegały także na powierzeniu nauczycielowi, który nie miał odpowiednich kwalifikacji, prowadzenia ratownictwa medycznego oraz na niepełnej realizacji programu *innowacji* w jednej z dwóch analizowanych klas. W okresie objętym kontrolą ocenianie uczniów w ramach *innowacji* było zgodne z WSO i przepisami ustawy o systemie oświaty. Przedmiotowe zasady oceniania z podstaw wojskowości nie były w pełni stosowane, lecz ich modyfikacja była uzasadniona.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Zapewnienie wykorzystania godzin do dyspozycji dyrektora zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 4 lit. a rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania.
2. Rzetelne sporządzanie regulaminów rekrutacji do Szkoły.
3. Wprowadzenie rozwiązań zapobiegającym dyskryminacji kandydatów do Szkoły, którzy byli zwolnieni w szkole podstawowej z wychowania fizycznego.
4. Zapewnienie zgodności treści tematów wpisywanych przez nauczycieli do dzienników lekcyjnych klas mundurowych z rzeczywiście realizowaną tematyką zajęć, a także zgodności nazw przedmiotów zamieszczanych w dziennikach lekcyjnych, arkuszach ocen i na świadectwach z przedmiotami zaplanowanymi w ramowych planach nauczania dla tych klas.
5. Realizowanie zajęć podstaw wojskowości zgodnie z przyjętym programem *innowacji*.
6. Zapewnienie prowadzenia zajęć z ratownictwa medycznego przez osobę o odpowiednich kwalifikacjach do nauczania tego przedmiotu.

Uwagi

NIK nie formułuje uwag

⁵² Dz. U. z 2021 r., poz. 411.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, 27 marca 2024 r.

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Dyrektor
Grzegorz Walendzik

Kontrolerzy:
Violetta Nowak
Doradca techniczny

.....
podpis

.....
Mariusz Jedynak
Specjalista kp.

.....
podpis